

Miðvikudaginn 11. febrúar 1970.

Nr. 80/1969. **Jósafat Arngrímsson**

(Áki Jakobsson hrl.)

Albert Karl Sanders og

Áki Guðni Gränz

(Páll S. Pálsson hrl.)

gegn

**Póst- og símamálastjóra f. h. póst- og
símamálastjórnarinnar.**

(Sigurður Sigurðsson hrl.).

Dó m e n d u r:

**hæstaréttardómararnir Einar Arnalds, Gizur Bergsteinsson,
Gunnar Thoroddsen og Logi Einarsson og prófessor Gaukur
Jörundsson.**

Skaðabótamál.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi Jósafat Arngrímsson hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 2. maí 1969 og krafizt þess, að honum verði dæmd sýkna af kröfum stefnda og stefnda verði dæmt að greiða honum málskostnað bæði í héraði og fyrir Hæstarétti.

Áfrýjendur Albert Karl Sanders og Áki Guðni Gränz hafa áfrýjað málinu með stefnu 17. september 1969, að fengnu áfrýjunarleyfi 10. s. m. Þeir krefjast þess, að þeim verði dæmd sýkna af kröfum stefnda og stefnda verði dæmt að greiða þeim málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst þess, að héraðsdómurinn verði staðfestur og að áfrýjendum verði dæmt að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti.

Svo sem rakið er í héraðsdómi, hefur stefndi stutt kröfu sína í máli þessu gögnum og rökum. Áfrýjendur hafa eigi sannað með þeim hætti, er í 32. gr. laga nr. 57/1949 um nauðungaruppboð segir, að sannvirði frystihúss Ísfélags Keflavíkur h/f hafi á uppboðsdegi, 27. október 1964, verið meira en stefndi hefur reiknað það í lokareikningi sínum. Áfrýjendum hefur eigi heldur tekizt að leiða líkur að veilum

í lokareikningi þessum. Að þessu athuguðu og með skírskotun til forsendna héraðsdóms ber að staðfesta hann.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma áfrýjendur til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, sem ákveðst kr. 60.000.00.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjendur, Jósafat Arngrímsson, Albert Karl Sanders og Áki Guðni Gränz, greiði stefnda, póst- og símamálastjóra f. h. póst- og símamálastjórnarinnar, málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 60.000.00, að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 7. marz 1969.

Mál þetta, sem tekið var til dóms hinn 27. f. h., hefur Gunnlaugur Briem póst- og símamálastjóri f. h. póst- og símamálastjórnarinnar höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, birtri 12. og 15. janúar 1968 gegn þeim Jósafat Arngrímssyni, Holtsgötu 27, Ytri-Njarðvík, Áka Guðna Gränz, Norðurstíg 5, Ytri-Njarðvík, Albert Karli Sanders, Holtsgötu 27, Ytri-Njarðvík, og Þórði Einari Halldórssyni, Sólheimum 27, Reykjavík, til greiðslu in solidum á skaðabótum að fjárhæð kr. 543.553.84 ásamt 7% ársvöxtum frá 16. nóvember 1966 til greiðsludags auk málskostnaðar að mati dómsins.

Stefndu hafa allir krafizt þess, að þeir verði sýknaðir af kröfum stefnanda í máli þessu, og þeim verði tildæmdur hæfilegur málskostnaður úr hans hendi.

Leitazt hefur verið við að koma á sáttum í máli þessu, en sú viðleitni hefur eigi borið árangur.

Málavextir eru þessir: Hinn 14. febrúar 1964 upplýstist við endurskoðun, er framkvæmd var af aðalendurskoðanda stefnanda í pósthúsinu á Keflavíkurflugvelli, sem stefndi Þórður Einar veitti forstöðu, að þar lágu í kassa átta tékkar, allir útgefnir af stefnda Albert Karli f. h. Ísfélags Keflavíkur h/f dagana 3., 5. og 6. febrúar 1964, samtals að upphæð kr. 2.159.969.53. Tékkar þessir reyndust allir innstæðulausir. Þá upplýstist einnig, að í uppgjöri, er stefndi Þórður Einar sendi hinn 8. febrúar 1964 til póst-

stofunnar í Reykjavík, voru þrír tékkar, útgefnir af Albert Karli Sanders f. h. Ísfélags Keflavíkur h/f dagana 9., 13. og 30. janúar 1964, samtals að fjárhæð kr. 507.275.89, sem reyndust allir innstæðulausir.

Að lokinni réttarrannsókn, er hafin var 26. febrúar 1964 af Ólafi Þorlákssyni sakadómara, út af meintu misferli í starfrækslu pósthússins á Keflavíkurflugvelli svo og vegna fjármálaviðskipta þeirra aðilja, sem þar áttu innstæðulausa tékka, var með ákæruskjali, dags. 27. apríl 1965, höfðað opinbert sakamál á hendur stefndu Jósafat, Þórði Einari, Áka Guðna og Albert Karli.

Ákæruskjal þetta er í tveim þáttum. Annar þáttur ákæruskjalsins snertir þetta bæjarþingsmál. Hann hljóðar svo:

„Brot í sambandi við sendingu símapóstávisana um pósthúsið á Keflavíkurflugvelli.

I. kafli.

Ákærða Jósafat er gefið að sök að hafa á árunum 1962, 1963 og í ársbyrjun 1964 með sviksamlegri útgáfu og notkun tékka af hálfu Ísfélags Keflavíkur h/f, Kyndils h/f og Kassagerðar Suðurnesja h/f, en á þeim árum var ákærði Jósafat lengst af í stjórn fyrrgreindra fyrirtækja, stjórnarformaður og framkvæmdastjóri Ísfélagsins og framkvæmdastjóri Kyndils h/f, náð að svíkja út úr sjóðum póstmálastjórnarinnar á Keflavíkurflugvelli fé, er nam í febrúarbyrjun 1964 kr. 2.667. 245.42, á þann hátt að senda iðulega á fyrrgreindu tímabili símapóstávisanir í nafni fyrrnefndra fyrirtækja eða annarra félaga sinna pro forma um pósthúsið á Keflavíkurflugvelli til ýmissa aðilja í Reykjavík, sem til þess eins voru kvaddir að veita þar fénu viðtöku fyrir ákærða, þar til hann sækti það sjálfur eða létí sækja það eða féð skyldi leggjast beint inn á bankareikning fyrirtækjanna í Reykjavík, og með því móti hyggjast skapa sér og fyrirtækjum sínum skammvinn rekstrarlán, vitandi það og í trausti þess að tékkauppgjör fór aðeins fram einu sinni í mánuði af hálfu póststofunnar á Keflavíkurflugvelli, en bankainnstæðu brast fyrir hinum ávísuðu tékkafjárhæðum, sem símapóstávisanirnar voru greiddar með.

Telst þetta varða við 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

II. kafli.

Ákærða Þórði Einari er gefið að sök aðallega að hafa gerzt sekur um þátttöku í svikum meðákærða Jósafats, sem greinir í I. kafla

þessa þáttar, og jafnframt um brot í opinberu starfi, en til vara að hafa:

A. Gerzt sekur um brot í opinberu starfi og misnotkun á fjárvörzlu póstaftgreiðslunnar á Keflavíkurflugvelli á öndverðu ári 1964 með því að hafa sem póstvarðstjóri þar í heimildarleysi og gegnt fyrirmælum póstmálastjórnarinnar um kaup á tékkum tekið við sem greiðslum eftirgreindum 11 tékkum, útgefnum af meðákærða Albert Karli Sanders pr. pr. Ísfélags Keflavíkur h/f á hlaupareikning nr. 40 við Sparisjóð Keflavíkur, samtals að fjárhæð kr. 2.667.245.42, öllum til greiðslu á símapóstávísunum, sem sendar voru af hálfu forsvarsmanna félagsins, meðákærða Jósafat, sbr. tékka þá, er greinir í 1.—3. töl. incl., og meðákærðu Áka Guðna og Albert Karli, sbr. tékka í 4.—11. tölul. incl., pro forma til ýmissa aðilja í Reykjavík, sbr. efnislýsingu I. kafla þessa þáttar, án þess að grennslast um innstæðu fyrir tékkunum, og það enda þótt ákærði Þórður Einar vissi eða hlaut að vera ljóst, að innstæðu brysti að meira eða minna leyti fyrir hinum ávísuðu tékkafjárhæðum né heldur senda tékkana til aðalgjaldkera pósts og síma í Reykjavík með fyrstu póstferðum eftir mót-töku þeirra:

1.	A	Nr.	69407,	dags.	9. janúar		kr. 198.756.36
2.	—	—	69411,	—	13. janúar		— 268.519.53
3.	—	—	69427,	—	30. janúar		— 40.000.00
4.	—	—	69419,	—	3. febrúar		— 291.098.00
5.	—	—	69420,	—	3. febrúar		— 467.500.00
6.	—	—	69421,	—	3. febrúar		— 383.651.00
7.	—	—	69422,	—	5. febrúar		— 368.361.44
8.	—	—	69423,	—	6. febrúar		— 187.710.50
9.	—	—	69424,	—	6. febrúar		— 122.000.00
10.	—	—	69425,	—	6. febrúar		— 78.342.52
11.	—	—	69426,	—	6. febrúar		— 261.306.10

Telst þetta aðallega varða við 248. gr., sbr. 22. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 138. gr. sömu laga, en til vara við 139. gr. og 261. gr., sbr. 249. gr., sbr. 138. gr. hegningarlaga, sbr. 37. gr., 5. tölul., sbr. 82. gr. reglugerðar um notkun pósts nr. 170/1963, sbr. 26. gr. póstlaga nr. 31/1940.

B. Veitt meðákærðu Áka Guðna og Albert Karli aðstoð sína til þess atferlis þeirra, sem rakið er í A-lið III. kafla, að því er varðar hagnýtingu þeirra á tékkum þeim, sem gefnir voru út af

þeirra hálfu í febrúarmánuði 1964, með því að vekja athygli þeirra á innstæðuleysi tékka frá Ísfélaginu, sem þá voru í hans vörzlum í póstafgreiðslunni, og gera þeim þannig jafnframt kleift að halda áfram símapóstávísanasendingum félagsins, sem hafnar voru af meðákærða Jósafat, svo sem rakið er í I. kafla, og fólgnar voru í pro forma símapóstávísanasendingum af hálfu fyrirtækja meðákærða til ýmissa aðilja í Reykjavík, sem til þess eins voru kvaddir af meðákærðu að veita fénu þar viðtöku, þar til þeir sæktu þar sjálfir eða féð skyldi leggjast beint inn á bankareikninga, og þannig halda í horfinu peningaveltu félagsins í gegnum póstafgreiðsluna. Telst þetta varða við 254. gr., sbr. 138. gr. hegningarlaganna.

III. kafli.

Ákærðu Áka Guðna og Albert Karli er gefið að sök að hafa:

A. Í febrúarmánuði 1964 gefið út tékka þá, er greinir í 4.—11. tölulið incl., A-liðs II. kafla, samtals að fjárhæð kr. 2.159.696.53, og hagnýtt þá með þeim hætti, er þar greinir í B-lið sama kafla, til að halda við ávinningum af því broti meðákærða Jósafats, sem rakið var í I. kafla, og í því skyni að blekkja póstmálastjórnina um viðskipti Ísfélags Keflavíkur h/f við póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli til þess að geta greitt sams konar tékka frá fyrri tíð, er stöfuðu frá meðákærða Jósafat og lágu í vörzlum meðákærða Þórðar Einars á póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli vegna væntanlegs uppgjörs þeirrar póstafgreiðslu við pósthúsið í Reykjavík, enda þótt bankainnstæðu brysti fyrir hinum ávísuðu tékkafjárhæðum. Telst þetta varða við 248. gr. og 254. gr. hegningarlaganna.

B. Gerzt sekir um hlutdeild í brotum meðákærða Þórðar Einars sem opinbers starfsmanns, sem rakin eru í A-lið II. kafla, að því er tekur til hagnýtingar tékka þeirra, sem raktir eru í 4.—11. tölulið incl., með því að hafa í febrúarmánuði 1964 gefið út umrædda tékka í samráði við meðákærða Þórð Einar til þeirra nota, sem rakin eru hér að framan í A-lið þessa kafla, sbr. B-lið II. kafla.

Þetta telst varða við 139. gr., 261. gr., sbr. 249. gr., sbr. 138. gr., sbr. 22. gr. hegningarlaganna.

Ákærðu Áki Guðni og Albert Karl voru á þessum tíma báðir í stjórn Ísfélags Keflavíkur h/f og ákærði Albert Karl framkvæmdastjóri þess.

Drómkröfur.

Þess er krafizt, að ákærðu, Jósafat Arngrímsson, Þórður Einar Halldórsson, Áki Guðni Gränz og Albert Karl Sanders, verði dæmdir til refsingar samkvæmt framangreindum refsíákvæðum og til greiðslu alls sakarkostnaðar samkvæmt 141. gr. og 142. gr. laga nr. 82/1961“.

Sakadómur í máli þessu var uppkveðinn hinn 29. janúar 1966 af Ólafi Þorlákssyni, dómara samkvæmt sérstökum umboðsskrám. Í sakadóminum segir um annan þátt fyrrgreinds ákæru-skjals svo (sbr. 38. bindi hæstaréttardómasafnsins frá árinu 1967, bls. 427—455):

„Með bréfi Sveinbjörns Jónssonar hæstaréttarlögmanns til saksóknara ríkisins, dags. 18. febrúar 1964, fer lögmaðurinn þess á leit við saksóknara fyrir hönd póst- og símamálastjórnarinnar, að látin verði fara fram opinber rannsókn vegna ætlaðs tékkamiserlis við pósthúsið á Keflavíkurflugvelli. Bréfi hæstaréttarlögmannsins fylgdi svohljóðandi greinargerð póst- og símamálastjórnarinnar:

„Laugardaginn 8. febrúar 1964 gerði Þórður Halldórsson skil til pósthússins á Keflavíkurflugvelli fyrir janúarmánuð við póststofuna í Reykjavík, sem það heyrir undir. Það vakti þá athygli, að þeim fylgdi óvenju mikið magn af lausum peningum auk 3 tékka, útg. af Ísfélaginu í Keflavík á Sparisjóðinn í Keflavík, samtals að upphæð kr. 507.275.89. Hinn elzti tékkanna reyndist vera útgefinn 9. janúar. Þessir tékkar voru strax eftir helgina, eða 10. febrúar, sendir Landsbanka Íslands til innheimtu.

Vegna áðurnefndrar athygli á óvenjulegum skilum fyrir janúarmánuð var Sveini Þórðarsyni aðalendurskoðanda pósts og síma falið að gera athugun á pósthúsinu í Keflavík, og var hún gerð 11. febrúar. Upplýstist þá, að þar lágu 8 tékkar, samtals að upphæð kr. 2.159.969.53, allir útgefir 3., 5. og 6. febrúar af Ísfélagi Keflavíkur h/f á Sparisjóðinn í Keflavík. Aðalendurskoðandinn kveður sig þá hafa spurt Þórð, hvort hann hefði kynnt sér, að innstæða væri fyrir þessum tékkum og hefði Þórður játað því. Næsta morgun (12. febrúar) hringdi Matthías Guðmundsson, póstmeistari í Reykjavík, til Sparisjóðsins í Keflavík og spurði um innstæðu fyrir tékkunum og var svarað, að innstæða væri ekki fyrir hendi. Sama dag (12. febrúar) fóru þeir Sveinn Þórðarson aðalendurskoðandi og Matthías Guðmundsson, póstmeistari í Reykjavík, til pósthússins á Keflavíkurflugvelli til þess að gera

úttekt þar og setja annan mann sem forstöðumann pósthússins þar til bráðabirgða í stað Þórðar Halldórssonar, sem þá átti að víkja frá um stundarsakir.

Þegar þeir komu þangað, var upplýst, að Þórður Halldórsson hefði sama morgun farið til Akureyrar, og var því ekki hægt að framkvæma úttektina þá, þar sem Þórður var með lyklana að skjala- og peningavörzlu pósthússins. Var Þórður væntanlegur aftur um hádegi daginn eftir (13. febrúar), en vegna vélbilunar flugvélar komst Þórður ekki til Reykjavíkur fyrr en þá um kvöldið, og var þá boðaður á fund póst- og símamálastjóra næsta morgun (14. febrúar). Á þeim fundi voru auk póst- og símamálastjóra og Þórðar Einar Bjarnason ríkisendurskoðandi, Matthías Guðmundsson póstmeistari og Sveinn Þórðarson, aðalendurskoðandi stofnunarinnar. Þar lagði Þórður fram beiðni um, að uppsögn sín, sem hann hafði lagt fram í október s.l., tæki gildi þegar í stað. Þórður viðurkenndi þá, að hann hefði ekki kynnt sér, hvort innstæða væri fyrir hendi fyrir tékkunum, er hann keypti þá, svo sem honum hefði borið samkvæmt gildandi reglum. Á fundinum var ákveðið, að fulltrúi frá ríkisendurskoðuninni ásamt póstmeistaránnum í Reykjavík og aðalendurskoðanda stofnunarinnar o. fl. færu strax suður á Keflavíkurflugvöll til þess að gera endurskoðun og úttekt á pósthúsinu þar og afhenda forstöðu þess til Reynis Ásmundssonar, póstvarðstjóra í Reykjavík.

Þessu starfi lauk samdægurs (14. febrúar) um miðnætti, og staðfestist fyrri athugun um hina misnotuðu tékka. Var farið með þá 8 tékka, sem voru útgefnir af Ísfélagi Keflavíkur h/f á Sparisjóðinn í Keflavík, til sparisjóðsins, sem staðfesti með stimplun, að innstæða væri ekki fyrir hendi til að innleysa þá.

Póst- og símamálastjóri ræddi síðan málið við póst- og símamálaráðherra og ríkisendurskoðanda, og var ákveðið að óska eftir opinberri rannsókn á því.

Landsbankinn var inntur eftir þeim 3 tékkum frá janúarmánuði, sem höfðu (10. febrúar) verið afhentir bankanum til innheimtu, og hafði ekki reynzt innstæða fyrir þeim, og voru þeir afhentir aftur póstmeistaránnum í Reykjavík.

Hinir 11 misnotuðu tékkar eru allir útgefnir af Albert K. Sanders fyrir hönd Ísfélags Keflavíkur á reikning nr. 40 í Sparisjóðnum í Keflavík. Nánari sundurliðun þeirra er sem hér segir:

Tékki nr. 69407,	útgefinn 9. jan. 1964,	upphæð kr.	198.756.36
— — 69411,	— 13. — — —	— —	268.519.53
— — 69427,	— 30. — — —	— —	40.000.00
— — 69419,	— 3. febr. — — —	— —	291.098.00
— — 69420,	— 3. — — — —	— —	467.500.00
— — 69421,	— 3. — — — —	— —	383.651.00
— — 69422,	— 5. — — — —	— —	368.361.41
— — 69423,	— 6. — — — —	— —	187.710.50
— — 69424,	— 6. — — — —	— —	122.000.00
— — 69425,	— 6. — — — —	— —	78.342.52
— — 69426,	— 6. — — — —	— —	261.306.10

Samtals kr. 2.667.045.42

Tékkarnir eru nú í vörzlu póstmeistarans í Reykjavík. Hér með fylgja reglur um kaup pósthúsa á ávísunum og tékkum frá 13. desember 1956, birtar í Póst- og símatíðindum nr. 11.—12., nóvember—desember 1956, og ítrekað í Póst- og símatíðindum nr. 5.—7., maí—júní 1960.

Virðingarfyllst,

G. Briem“.

Fram skal tekið, að samlagningarskekkja er á heildarupphæð hinna 11 tékka í greinargerðinni, svo sem fram kemur í ákæru. Heildarupphæðin er kr. 2.667.245.42.

II.

Með umboðsskrá dómsmálaráðherra, dags. 24. febrúar 1964, var dómari máls þessa skipaður samkvæmt 2. mgr. 5. gr. laga nr. 82/1961 um meðferð opinberra mála „til að fara með rannsókn vegna meints misferlis í starfrækslu pósthússins á Keflavíkurflugvelli svo og vegna fjármálaviðskipta þeirra aðilja, sem þar áttu innstæðulausa tékka“, og enn fremur „til þess að kveða upp dóm í málinu, ef til málshöfðunar kemur“.

Dómsrannsókn þessa þáttar málsins hófst hinn 26. febrúar 1964. Endurrit þeirrar rannsóknar var sent saksóknara ríkisins til ákvörðunar 8. júní 1964. Að framhaldsrannsóknnum loknum höfðaði saksóknari mál þetta með ákæru, útgefinni 27. apríl s.l. Framhaldsrannsóknir hafa verið háðar í málinu eftir útgáfu ákæru.

Meðal gagna, er dómurinn fékk til afnota, var endurrit úr sakadómsbók Keflavíkurkaupstaðar. Í endurritinu kemur fram,

að hinn 14. febrúar s.l. hafi ákærðu Albert Karl Sanders og Áki Guðni Gränz komið ótilkvaddir til bæjarfógetans í Keflavík og gefið þar skýrslu fyrir dómi, þar sem þeir meðal annars greina frá útgáfu og hagnýtingu innstæðulausra tékka, er þeir höfðu staðið að í þeim mánuði vegna Ísfélags Keflavíkur h/f til að halda við keðju innstæðulausra tékka, er seldir höfðu verið í pósthúsinu á Keflavíkurflugvelli, en framburðir þeirra verða nánar raktir hér á eftir.

Við rannsókn málsins hefur komið fram, að bréfhirðingu hafi verið komið á fót á Keflavíkurflugvelli á stríðsárunum síðari. Vegna kringumstæðna þróaðist sú bréfhirðing upp í það að verða póstafgreiðsla, sem hefur séð um allar venjulegar póstafgreiðslur, líkt og önnur pósthús í landinu. Póstafgreiðslan á Keflavíkurflugvelli hefur ætíð heyrt undir póstmeistarann í Reykjavík og hefur starfað sem nokkurs konar útibú pósthússins í Reykjavík. Fjármálaviðskipti hafa verið gerð upp mánaðarlega að minnsta kosti, þannig að póstafgreiðslan á Keflavíkurflugvelli hefur skilað gjaldkera pósthússins í Reykjavík uppgjóri samkvæmt sérstökum reikningi tólf sinnum á ári, og hefur hvert uppgjör um sig verið fullkomin skilagrein hvers mánaðar. Er rannsókn máls þessa hófst, hafði ákærði Þórður Einar Halldórsson verið í fyrirsvari fyrir póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli í um 14 ár. Í fyrstu sem póstfulltrúi, en hin síðari ár sem póstvarðstjóri.

Fyrir dóminn hefur komið sem vitni Matthías Guðmundsson, póstmeistari í Reykjavík, 50 ára að aldri. Vitnið hefur skýrt svo frá, að mánaðaruppgjör Þórðar hafi jafnan verið sett inn í uppgjör pósthússins í Reykjavík, sem einnig gerir upp fjármálaviðskipti mánaðarlega. Vitnið fylgdist með mánaðaruppgjörum Þórðar hjá aðalgjaldkera. Uppgjörið reyndist jafnan rétt, og ávísanir, er Þórður sendi, komu aldrei til pósthússins í Reykjavík til baka vegna innstæðuleysis.

Að morgni mánudagsins 10. febrúar 1964 sá vitnið uppgjör Þórðar hjá aðalgjaldkera. Vitnið rak strax augun í það, að í uppgjörinu virtist óvenjulega mikið af seðlum. Vitnið athugaði nú skýrslur, er fylgdu uppgjörinu. Í skýrslunum sá vitnið, að mest af viðskiptunum í janúarmánuði höfðu farið fram fyrri part þess mánaðar, og þótti vitninu athugavert, að ákærði Þórður hafði ekki gert skil fyrr til bráðabirgða, en vitnið kveður, að ákærða Þórði hafi verið bent á það bæði af endurskoðendum og aðalgjaldkera pósthússins í Reykjavík að gera slík bráðabirgðauppgjör utan hinna föstu mánaðaruppgjöra, ef mikið fé bærisk að.

Vitninu fannst einnig óvenjulegt, að engin bráðabirgðaskil voru gerð vegna hinna 8 daga, er liðnir voru af febrúarmánuði, er uppgjórið fór fram, en ef viðskiptin í febrúar hefðu verið í samræmi við janúarviðskiptin, hefði þegar átt að liggja í kassa póstafgreiðslunnar á Keflavíkurflugvelli töluvert fé, eða nokkur hundruð þúsund krónur. Við þessar athuganir vitnisins vöknudu grunsemdir þess um, að allt væri ekki með felldu í fjármálarekstri pósthússins á Keflavíkurflugvelli. Vitnið setti sig þegar í samband við aðalendurskoðanda póst- og símamálastjórnarinnar, Svein Þórðarson, og bað hann að fylgjast með uppgjöri aðalgjaldkera vitnisins á janúarviðskiptum pósthússins á Keflavíkurflugvelli. Sama dag bað vitnið aðalendurskoðandann að framkvæma endurskoðun í póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli, og fór sú endurskoðun fram 11. sama mánaðar, svo sem um getur í greinargerð póst- og símamálastjóra. Endurskoðunina framkvæmdu vitnið Sveinn Þórðarson og vitnið Engilbert Sigurðsson fulltrúi. Við endurskoðunina kom í ljós, að í kassa póstafgreiðslunnar lágu 8 tékkar, samtals að upphæð kr. 2.159.969.53, allir útgefnir 3., 5. og 6. febrúar 1964 af Albert K. Sanders pr. pr. Ísfélag Keflavíkur h/f á Sparisjóðinn í Keflavík. Vitnið setti sig í samband við sparisjóðsstjóran í Keflavík hinn 12. febrúar 1964, Guðmund Guðmundsson, eftir að hafa fengið uppgefna tékkaupphæðina hjá aðalendurskoðandanum, og spurðist vitnið fyrir um innstæðu tékkanna. Innstæða reyndist ekki vera fyrir tékkunum 8. Enn fremur reyndust tékkar þeir, útgefnir af sama aðilja 9., 13. og 30. janúar 1964, en þeir tékkar fylgdu janúaruppgjöri póstafgreiðslunnar á Keflavíkurflugvelli, innstæðulausir og voru endursendir pósthúsinu í Reykjavík. Framhald aðgerða í málinu kveður vitnið koma fram í greinargerð um tékkamál hjá póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli, sem tekin eru upp í dóm þennan, en vitnið stóð að samningu greinargerðarinnar með póst- og símamálastjóra og hefur staðfest greinargerðina rétta eftir því sem það hefur getað borið um.

Svo sem fram kemur í greinargerðinni, var fundur haldinn hinn 14. febrúar 1964 með ákærða Þórði Einari, og hafa allir þeir, er fundinn sátu, komið fyrir dóm til skýrslugerðar.

Hinn 5. marz 1964 kom fyrir dóm sem vitni Gunnlaugur Briem, póst- og símamálastjóri, til heimilis að Ægissíðu 60 hér í borg. Vitnið hefur greint svo frá, að ákærði Þórður Einar hafi á fundi þeim, er haldinn var 14. febrúar 1964, viðurkennt að hafa um nokkurt skeið keypt tékka vegna póstafgreiðslunnar á

Keflavíkurflugvelli án þess að athuga um innstæðu þeirra. Vitnið kveður, að Þórður hafi viðurkennt á fundinum að hafa brotið reglur pósthúsa um kaup á tékkum með þessu framferði. Vitnið kveður Þórð hafa greint frá því á fundinum, að hann, Þórður, hafi komið að því haustið 1963, að keðjuaðferð eða keðjustarfsemi ætti sér stað í sambandi við tékka, er póstaðgreiðslan keypti. Ákærði Þórður hafi skýrt frá því, að hann, Þórður, hefði talið, er hann komst að þessu, að keðjustarfsemi þessi væri komin á það stig, að hann væri of seinn með það að snúa sér til yfirboðara sinna í Reykjavík. Vitnið kveður, að ekki hafi komið fram á fundinum, að ákærði Þórður Einar teldi sig ekki vita um reglur um tékkakaupin, heldur þvert á móti hafi Þórður viðurkennt að hafa brotið reglur pósthúsanna með því að kaupa tékkana án þess að athuga um innstæður fyrir þeim. Vitnið hefur staðfest áðurnefnda greinargerð rétta, en vitnið stóð að samningu hennar.

Hinn 5. marz 1964 kom fyrir dóm sem vitni Matthías Guðmundsson póstmeistari. Vitnið hefur skýrt svo frá fundinum hinn 14. febrúar 1964, að þar hafi Þórður Einar óskað þess, að uppsögn, er hann hafði lagt fram í október 1963, tæki strax gildi. Vitnið heyrði Þórð viðurkenna, að hann, Þórður, hefði ekki kynnt sér, hvort innstæður væru fyrir tékkum, er hann hafði keypt í janúar- og febrúarmánuðum 1964. Þórður viðurkenndi við þetta tækifæri, að með þessu hefði hann brotið gildandi reglur um kaup tékka á pósthúsinu.

Hinn 5. marz 1964 kom einnig fyrir dóm vitni Einar Bjarnason ríkisendurskoðandi, til heimilis að Glaðheimum 8 hér í borg. Um fundinn með ákærða Þórði Einari 14. febrúar 1964 hefur vitni þetta skýrt svo frá: Á fundinum viðurkenndi Þórður póstvarðstjóri að hafa keypt um nokkurt skeið nokkra tékka án þess að athuga um innstæður þeirra. Með þessu viðurkenndi Þórður berum orðum að hafa brotið reglur pósthússins. Þórður póstvarðstjóri skýrði frá því meðal annars, að haustið 1963 hefði hann keypt tékka án þess að athuga um innstæðu tékkans. Síðar hefði hann komið að því, að tékkinn reyndist innstæðulaus, en eftir þetta kvaðst Þórður hafa keypt í nokkur skipti tékka, án þess að athuga nokkuð um innstæður, af sama aðilja. Vitnið hefur tekið fram, að samtalið hafi gengið út á það að ræða tékkaviðskipti Ísfélags Keflavíkur eingöngu við pósthúsið á Keflavíkurflugvelli.

Hinn 6. marz 1964 kom fyrir dóm sem vitni Sveinn Helgi Þórðarson aðalendurskoðandi, til heimilis að Ölduslóð 9, Hafnar-

firði. Vitnið kom inn á fundinn með ákærða Þórði Einari hinn 14. febrúar 1964. Vitnið hefur greint svo frá, að við það tækifæri hafi ákærði Þórður Einar óskað þess, að fyrri uppsögn sín tæki þegar gildi. Vitnið kveður, að ákærði Þórður Einar hafi sagt við þetta tækifæri eitthvað í þá áttina, að hann, Þórður, hefði vitað, hvernig komið hefði verið á s.l. ári (1963), að ekki var til fyrir tékkunum í póstafgreiðslunni. Vitnið kveður Þórð hafa borið eitthvað fyrir sig um það, af hverjum ástæðum hann tilkynnti ekki yfirboðurum sínum það þá. Minnir vitnið, að Þórður hafi gert sér vonir um, að málið leystist. Vitnið Sveinn Helgi Þórðarson framkvæmdi sjóðskoðun í póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli hinn 11. febrúar 1964. Vitnið kom fyrir dóm hinn 4. marz 1964 og gaf skýrslu um þá skoðun. Fyrir dóminum skýrði vitnið meðal annars svo frá, að við skoðunina hafi komið í ljós, að tékkar, útgefnir af Albert K. Sanders fyrir hönd Ísfélags Keflavíkur h/f, samtals að upphæð röska kr. 2.100.000.00, hafi legið í kassa póstafgreiðslunnar. Vitnið man það, að það spurði Þórð pósthvarðstjóra þá, hvort hann, Þórður, hefði athugað, hvort innstæður væru fyrir tékkunum. Vitnið kveður, að Þórður hafi svarað því svo til, að hann hefði gert það. Vitnið kveður, að Þórður hafi bætt því við, að forráðamenn fyrirtækisins hefðu átt löng og mikil viðskipti við póstafgreiðsluna, án þess að nokkuð hefði komið fyrir. Vitnið hefur og greint svo frá, að það hafi gert sjóðtalningu í póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli í marz-mánuði 1963. Þá var óvenju mikið fé í sjóðnum, meira en almennt gerist á pósthúsum. Vitnið man það ljóst, að við þetta tækifæri benti það Þórði pósthvarðstjóra á það að láta ekki svo mikið fé liggja í kassa póstafgreiðslunnar. Vitnið lagði fyrir Þórð að sjá til þess að senda til Reykjavíkur fé utan hinna mánaðarlegu uppgjóra, ef mikið fé bærisk póstafgreiðslunni. Vitnið kveður ákærða Þórð hafa tekið vel í þetta.

Hinn 4. marz 1964 kom einnig fyrir dóm vitnið Engilbert Sigurðsson fulltrúi, Eskihlíð 18 hér í borg. Vitnið vann að sjóðtalningu í póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli 11. febrúar 1964 undir stjórn vitnisins Sveins Þórðarsonar. Vitnið man til þess, að Sveinn aðalendurskoðandi spurði Þórð Halldórsson pósthvarðstjóra um tékka þá, er lágu í kassa póstafgreiðslunnar við það tækifæri. Vitnið hefur ekki getað greint frá því, hvernig orð féllu, en minnir, að Sveinn endurskoðandi hafi spurt ákærða Þórð eitthvað í þá áttina, hvort tékkarnir væru ekki góðir. Vitnið man til þess, að Þórður svaraði eitthvað í þá áttina, að ástæðu-

laust væri að ætla, að tékkarnir væru innstæðulausir, þar sem tékkar frá þessum fyrirtækjum hefðu ekki brugðizt.

III.

Í desembermánuði 1960 keyptu þeir ákærðu Jósafat og Áki ásamt Ólafi Thordersen, þá fríhafnarstjóra á Keflavíkurflugvelli, til heimilis að Grænási 1, Keflavíkurflugvelli, Verzlunarfélagið Kyndil h/f. Stjórnarformaður fyrirtækisins var skráður ákærði Áki Guðni, en prókúruhafi ákærði Jósafat. Fjármálin voru í höndum ákærða Jósafats, sem einnig var framkvæmdastjóri. Þó sá ákærði Áki Guðni um fjármál í undantekningartilfellum, er Jósafat var ekki viðlátinn. Fyrirtækið starfaði í Keflavík og rak þar smá-söluverzlun. Í desembermánuði 1961 keyptu sömu aðiljar fyrirtækin Prentsmiðju Suðurnesja h/f og Kassagerð Suðurnesja h/f. Eignaskipting var hin sama og um verzlunarfyrirtækið Kyndil, hver aðilja átti $\frac{1}{3}$ hluta fyrirtækjanna. Hin tvö síðastnefndu fyrirtæki störfuðu lítið í upphafi, og sýndu þau taprekstur. Um mitt ár 1962 óskaði Ólafur Thordersen eftir því að selja hluta sína í framangreindum fyrirtækjum. Frá sölunni var formlega gengið um áramót 1962—1963. Ákærði Jósafat keypti einn eignarhluta Ólafs í fyrirtækjunum. Um mitt ár 1962 keyptu ákærði Jósafat og ákærði Áki Guðni fyrirtækið Ísfélag Keflavíkur h/f. Ákærði Jósafat var í upphafi formaður stjórnar og framkvæmdastjóri með prókúruumboði. Fram hafði komið hugmynd fyrri eiðanda síðastnefnds fyrirtækis um að breyta fasteign fyrirtækisins í nýtizku frystihús. Hinir nýju eigendur ákváðu að hrinda hugmynd þessari í framkvæmd. Ákærði Áki Guðni sá að mestu um verklegar framkvæmdir, en ákærði Jósafat um fjármál. Á miðju ári 1963 réðst til fyrirtækisins ákærði Albert Karl. Í ráði var, að ákærði Albert tæki við rekstri frystihússins, er það tæki síðar til starfa. Úr varð, að ákærði Albert Karl tók við prókúruumboði í októbermánuði 1963 fyrir Ísfélag Keflavíkur h/f. Ákærði Albert Karl vann samkvæmt ákvörðun stjórnarinnar hverju sinni. Framangreindur háttur var á um fyrirtæki þetta, þar til rannsókn máls þessa hófst.

Upplýst er í máli þessu, að framangreind fyrirtæki sendu peningasendingar í gegnum póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli, svo sem nánar verður rakið.

Fyrir dómi hefur ákærði Jósafat lýst upphafi á útgáfu tékka, er ekki höfðu innstæðu, á þann hátt, að við athugun á reikningsyfirliti viðskiptareiknings Kyndils h/f við Sparisjóðinn í Kefla-

vík hafi sézt, að tékkar fyrirtækisins, er seldir höfðu verið í pósta-fgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli sem greiðslur á símapóstávis-unum, er fyrirtækið hafði greitt með skuldir, komu ekki í spari-sjóðinn til innlausnar fyrr en fyrstu daga í næsta mánuði eftir útgáfudag þeirra. Athugun þessi hafi farið fram í janúarmánuði 1962. Honum og Ólafi Thordersen hafi komið saman um, að með því að selja tékka í pósta-fgreiðslunni á flugvellinum, án þess að innstæður væru fyrir tékkunum, væri mjög sennilegt, að takast mætti að afla stuttra lána vegna tímans, er leið frá söludegi til innlausnardags tékkanna. Hann, meðákærði Áki Guðni, og Ólafur hafi orðið ásáttir um að reyna að afla Kyndli rekstrarfjár á þennan hátt.

Fyrir dómi hefur nefndur Ólafur neitað því, að hann hafi tekið þátt í bollaleggingum um að afla Kyndli lána, svo sem lýst hefur verið. Á hinn bóginn hafi ákærði Jósafat skýrt honum frá því, að hann, Jósafat, gæfi stundum út tékka vegna Kyndils h/f án innstæðu í því trausti, að tékkarnir kæmu ekki fyrr en eftir ákveðinn tíma í sparisjóðinn. Þar sem um óverulegar upphæðir hafi verið að ræða, er hægt hefði verið að greiða í reiðufé, kvaðst Ólafur ekki hafa gert athugasemdir um þetta. Framburði Ólafs, er rakið hefur verið úr, hefur ákærði Jósafat við sampröfun talið réttan.

Ákærði Jósafat hefur greint frá því, að í febrúarmánuði 1962 hafi hann fyrir alvöru byrjað á útgáfu innstæðulausra tékka pr. pr. Kyndill h/f á hlaupareikning félagsins við Sparisjóðinn í Keflavík. Hann hafi greitt með tékkum þessum í pósta-fgreiðsl-unni á Keflavíkurflugvelli símapóstávisanir, en féð raunverulega runnið til sendanda og þannig hafi verið komið á fót „keðjutékka-fyrirkomulagi“. Í fyrstu hafi hann jafnan gefið út tékkana pr. pr. Kyndill h/f. Þá hafi einnig verið gripið til þess ráðs að gefa út tékka pr. pr. Kassagerð Suðurnesja h/f. Þá tékka hafi meðákærði Albert Karl, er var prókúruhafi við fyrirtækið, gefið út. Með-ákærði Albert Karl hafi á hinn bóginn ekki verið settur inn í það, í hverjum tilgangi tékkarnir voru útgefnir. Hann hafi útbúið skrá yfir sendendur og móttakendur og í fyrstu sent skrifstofustúlku sína með skrárnar og greiðslutékkana í pósta-fgreiðsluna. Upp-hæðir hinna innstæðulausu tékka hefðu farið vaxandi, sérstaklega eftir kaup Ísfélagsins, en þá hafi hann gefið út tékkana sem pró-kúruhafi í fyrstu. Er meðákærði Albert Karl hafi tekið við pró-kúruumboði sínu haustið 1963, hafi hann undirritað tékkana. Sjálfur hafi hann útfyllt tékkana og komið þeim í veltuna ásamt

meðákærða Áka Guðna, en meðákærði Albert Karli hafi ekki verið ljóst, hvernig í málum lá.

Eftir að símapóstávisanirnar höfðu verið sendar, hefði hann, ákærði Jósafat, sótt þær nærri undantekningarlaust til aðiljans í Reykjavík, er sendingin hljóðaði á, nema um beinar greiðslur hefði þá verið að ræða. Þeir aðiljar, sem tekið höfðu á móti peningunum í Reykjavík, hefðu fengið þær skýringar, að þar sem hann, ákærði Jósafat, væri staddur í Reykjavík og vantaði reiðufé í sambandi við viðskipti, en hefði enga fasta addressu og ekki væri hægt að senda í rútu, væri þessi leið farin að senda til þeirra. Aðiljarnir, er veittu fénu móttöku, hafi ekki um það vitað, að nokkuð væri athugavert við sendingarnar. Um hver mánaðamót, er uppgjör hafi farið fram í póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli, hafi sömu veltunni verið haldið gangandi. Þá daga, sem liðu til að koma sendingu upp í sömu upphæð og var mánuðina á undan, hafi hann, ákærði Jósafat, alltaf átt innskot hjá einstaklingum og bankastofnunum frá 7—20 dögum. Hann telji, að um mánaðamótin janúar og febrúar 1964 hafi tékkaupphæðin í póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli verið ca. kr. 2.000.000.00 og enda þótt sú upphæð kunni að hafa aukizt, skoði hann sig persónulega ábyrgan á þeim tékkum Ísfélagsins h/f, er þar reyndust vera innstæðulausir við athugun, enda hafi það aldrei verið ætlun sín, að einn eða neinn skaðaðist persónulega á honum eða fyrirtækjum þeim, er hann á í.

Fyrir dómi hinn 3. marz 1964 skýrði ákærði Áki Guðni meðal annars svo frá, að starfskipting þeirra eigenda Ísfélags Keflavíkur hafi verið mjög skýr. Hann hafi séð um verklegar framkvæmdir við fasteign félagsins, en meðákærði Jósafat hafi séð um fjármálin. Eftir að meðákærði Albert Karl hafi fengið prókúruumboð sitt, hafi hann að einhverju leyti séð um fjármálin. Í fyrstu hafi starfsemi félagsins gengið vel að mati hans og hafi hann ekki rennt grun í það, að allt væri ekki með felldu um fjármálin, fyrr en síðari hluta árs 1963. Þá hafi grunsemdir hans vaknað um, að fjárhagur Ísfélagsins væri ekki sem bestur. Síðustu mánuði ársins 1963 hafi meðákærði Jósafat oft sent hann upp í póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli til að senda símapóstávisanir til ýmissa aðilja í Reykjavík. Símapóstávisanir þessar hafi verið greiddar með tékkum, annað hvort frá Ísfélaginu eða öðrum fyrirtækjum, er meðákærði Jósafat átti í og stjórnaði. Ákærði Jósafat hafi sagt honum, að sending símapóstávisananna stæði í sambandi við, að meira fé vantaði í fyrirtækin. Meðákærði

Jósafat hafi útskýrt það fyrir honum, að tékkarnir, sem voru endurgjald fyrir símapóstávisanirnar, væru ekki innleystir í pósta-fgreiðslunni utan einu sinni í mánuði og þannig hefði hann hugsað sér að ná inn í fyrirtækin rekstrarfé með því að senda slíkar símapóstávisanir, sækja andvirði símapóstávisananna til móttakenda og nota féð í reksturinn. Sending á símapóstávisun-um hafi farið fram um hver mánaðamót síðustu þrjá mánuði ársins 1963, þannig að síðustu sendingarnar, er meðákærði Jósafat hafi séð um, hafi farið fram í janúar 1964. Meðákærði Jósafat hafi frá fyrstu tíð séð um fjármálahlið fyrirtækisins. Hann hafi treyst Jósafat til þess að sjá um fjármálin. Hann hafi því ekki fylgzt með viðskiptunum við pósta-fgreiðsluna á Keflavíkurflug-velli með nákvæmni. Þannig hafi hann ekki vitað um saman-lagðar upphæðir tékka, er lágu innstæðulausir frá fyrirtækjum þeirra meðákærða Jósafats í pósta-fgreiðslunni hverju sinni. Hann telji, að meðákærði Jósafat hafi yfirleitt gefið tékkana út sjálfur á árinu 1963, en þá tékka, er meðákærði Jósafat seldi í janúar 1964 í pósta-fgreiðslunni, hafi hann vitað til, að meðákærði Albert Karl hafi gefið út fyrir Ísfélagið. Meðákærði Jósafat hafi þó ritað meginmál tékkanna, en skýringin sé sú, að meðákærði Albert Karl hafi undirritað tékkana óútfyllta og afhent þá með-ákærða Jósafat þannig, er meðákærði Albert Karl fór til útlanda, sem nánar verður rakið síðar. Fyrir dómi hinn 7. marz 1964 skýrði ákærði Áki Guðni meðal annars svo frá, að hann hefði ekki vitað um keðjutékkafyrirkomulagið í pósta-fgreiðslunni fyrr en sennilega í október 1963. Þá hafi hann fengið fulla vitneskju um það, hvernig fyrirtækin fengu rekstrarfé með keðjutékkun-um. Hann kvaðst þó hafa haft grunsemdir um það, að meðákærði Jósafat væri að reyna að bjarga fjárhag fyrirtækisins fyrir milli-göngu pósta-fgreiðslunnar. Á þeim tíma, er áður getur um, hafi meðákærði Jósafat skýrt sér frá því, hvernig hátturinn væri á því að afla fjár gegnum pósta-fgreiðsluna. Síndi meðákærði Jósa-fat honum fram á það, hvernig slíkt væri hægt, þar eð ákærði Þórður póstvarðstjóri gerði einungis upp einu sinni í mánuði. Meðákærði Jósafat hafi sagt sér að hafa engar áhyggjur út af fjármálum fyrirtækjanna, um þau gæti hann, ákærði Jósafat, séð sjálfur án aðstoðar. Meðákærði Jósafat hafi fullvissað hann um það, að hætta væri ekki á ferðum.

Við samprófun ákærðu Áka Guðna og Jósafats sama dag hélt ákærði Áki Guðni fast við það, að hann hefði ekki komizt að útgáfu keðjutékka fyrr en um haustið 1963, er meðákærði Jósa-

fat hafi upplýst hann um það atriði. Hann hafi þá fengið að vita, að innstæðulausir tékkar voru þá í umferð vegna fyrirtækjanna, er hann og meðákærði Jósafat áttu í, að upphæð kr. 1—2.000.000.00. Ákærði Jósafat hélt fast við það, að ákærða Áka Guðna hefði verið um það kunnugt, að keðjutékkar svokallaðir voru settir í umferð í janúarmánuði 1962 vegna Kyndils h/f, enda þótt meðákærði Áki Guðni hefði ekki átt hugmyndina að þeirri framkvæmd. Meðákærða Áka Guðna hafi þá verið kunnugt um upphæðir tékkanna, er lágu fyrir í póstafgreiðslunni, enda hafi hann fengið upplýsingar um það frá Þórði póstvarðstjóra við uppgjör Þórðar og einnig frá honum. Hann telji meðákærða Áka Guðna hafa að öllu leyti séð um þá hlið viðskiptanna, er laut að póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli frá miðju ári 1963. Hann hafi hins vegar sjálfur séð um að ná í féð til Reykjavíkur.

Fyrir dómi hefur ákærði Albert Karl skýrt svo frá hinn 3. marz 1964, að hann hafi starfað fyrir ýmis fyrirtæki á Ísafirði sem skrifstofumaður allt fram til febrúarmánaðar 1962, en þá hafi hann ráðizt til fyrirtækisins Kassagerðar Suðurnesja h/f. Hann hafi að mestu séð um rekstur þess fyrirtækis. Hann hafði prókúruumboð fyrir fyrirtækið. Í marzmánuði 1963 hafi hann ráðizt til annarra fyrirtækja, er ekki lúta að máli þessu. Hinn 15. ágúst 1963 hafi hann ráðizt til Ísfélags Keflavíkur h/f. Aðaleigendur hafi þá verið þeir meðákærði Jósafat og meðákærði Áki. Honum hafi verið afhent eitt hlutabréf í fyrirtækinu að upphæð kr. 50.00. Hann hafi verið ráðinn framkvæmdastjóri félagsins og hafi starf hans verið fólgið í því að sjá um verklegar framkvæmdir við endurbætur á fasteign félagsins. Framkvæmdirnar hafi miðað að því að reka frystihús. Ætlun stjórnarinnar hafi verið að fela honum rekstur frystihússins, er það tæki til starfa. Stjórnarformaður félagsins, meðákærði Jósafat, hafi óskað þess við hann, að hann tæki við prókúruumboði fyrir félagið. Úr hafi orðið, að hann hafi tekið við prókúruumboði í nóvemberlok 1963. Jósafat stjórnarformaður hafi haft prókúruumboð ætíð. Enn fremur hafi meðákærði Áki fengið prókúruumboð á sama tíma og hann. Í starfi sínu hafi hann meðal annars samþykkt víxla vegna félagsins og jafnvel gefið út tékka fyrir ýmsum minni greiðslum. Hins vegar hafi hann ekki haft með meiri háttar fjármálaviðskipti að gera. Hinn 8. desember hafi hann farið til útlanda á vegum félagsins. Hann hafi komið aftur til landsins 23. desember 1963. Hann hafi farið utan að nýju 27. sama mánaðar og komið að utan aftur 9. eða 10. janúar 1964. Áður en hann hafi farið utan

í byrjun desember, hafi meðákærði Jósafat óskað þess við hann, að hann undirritaði tékka fyrir hönd Ísfélagsins, en slíkt hafi meðákærði Jósafat talið nauðsynlegt vegna greiðslna, er til kynnu að falla í fjarveru hans. Hann hafi þannig undirritað 20—30 tékka fyrir hönd Ísfélagsins, án þess að meginmál þeirra væri ritað, og afhent Jósafat. Hann hafi í einu eða tveim tilvikum öðrum en þessum undirritað tékka fyrir hönd Ísfélagsins og afhent þá meðákærða Jósafat óútfyllta og þá hafi verið um eitt eða tvö tékkablöð að ræða hvort sinn. Störf hans erlendis vegna Ísfélagsins h/f hafi verið þau að ganga frá afurðaláni ensku að upphæð £ 18.000. Lánið hafi fengist og verið lagt inn á hlaupa-reikning Ísfélagsins h/f við Útvegsbanka Íslands í Reykjavík. Hann hafi annast um að greiða af láni þessu nauðsynlegar skuldir félagsins. Frekari afskipti af málum félagsins hafi hann ekki haft allt fram yfir mánaðamótin janúar og febrúar 1964. Fyrir dómi hinn 9. apríl 1964 hefur ákærði Albert Karl skýrt svo frá, að í 2 eða 3 skipti seinni part árs 1963 hafi hann farið með lokuð umslög að beiðni meðákærða Jósafats upp í póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli. Hann hafi ekki spurt meðákærða Jósafat um það, hvers eðlis þessi viðskipti væru við póstafgreiðsluna, en hann hafi reiknað með því, að meðákærði Jósafat væri að sím- senda peninga gegnum póstafgreiðsluna, en hann hafi orðið var við það í bókhalði Kyndils, að meðákærði Jósafat hefði iðulega símsent peninga í gegnum póstafgreiðsluna. Hann hafi ekki verið viðriðinn sendingar póstávísana, hvorki vegna fyrirtækja né persónulega, allt fram í febrúar 1964.

Fyrir dómi hinn 27. febrúar 1964 hefur ákærði Þórður Einar skýrt svo frá, að Ísfélag Keflavíkur h/f hafi í um það bil hálft annað síðastliðið ár haft viðskipti við póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli, þannig að senda símapóstávísanir frá póstafgreiðslunni. Enn fremur hafi fyrirtæki sömu eigenda haft sams konar viðskipti. Í upphafi viðskiptanna við fyrirtæki þessi hafi hann stundum athugað um það, hvort innstæður væri fyrir hendi á greiðslutékkum frá framangreindum fyrirtækjum. Það hafi reynzt vera í þeim tilvikum, er hann athugaði um það. Hann hafi sjálfur miklu oftari tekið við greiðslutékkum vegna símapóstávísana heldur en afgreiðslustúlkan. Hann setti afgreiðslustúlkunni engar reglur um það, hvernig hún ætti að bera sig að við að kaupa tékka í sambandi við starfrækslu póstafgreiðslunnar. Hann hafi orðið var við, að stúlkan tók á móti greiðslutékkum til póstafgreiðslunnar að allháum upphæðum. Hann hafi engar athugasemdir

um það gert. Fjárhagslegt uppgjör hafi jafnan farið fram einu sinni í mánuði við pósthúsið í Reykjavík. Þá hafi hann afhent fé það, er borizt hafði póstaðgreiðslunni viðkomandi mánuð. Hann hafi ekki verið beðinn um annars konar uppgjör. Hann kannist ekki við að hafa fengið óskir um að skila fé utan mánaðaruppgjöra, ef mikið fé bærisk. Hann hafi því haft það fyrir fasta reglu öll árin að gera upp fjármálin við pósthúsið í Reykjavík einu sinni í mánuði einungis, þó í 2—3 tilvikum hafi aðalgjaldkeri pósthússins í Reykjavík haft samband við hann í síma og óskað þess, að hann sendi fé utan hinna föstu mánaðargreiðslna. Fyrir dómi hinn 6. marz 1964 skýrði ákærði Þórður Einar meðal annars svo frá, að sú aukning, er sýnilega verður í febrúarmánuði 1962 á heildarupphæð tékka og stígandi, er þar verður á eftir, á heildarupphæðinni megi að mestu rekja til fyrirtækja ákærða Jósafats og ákærða Áka Guðna. Hann ítreki, að í upphafi viðskiptanna hafi verið innstæða fyrir tékkum fyrirtækjanna. Hann hafi ekki athugað um tékka frá Ísfélagi Keflavíkur h/f, er það fyrirtæki hóf að senda símapóstávísanir frá póstaðgreiðslunni og að greiða þær þar með tékkum. Hann ætli, að ástæðan fyrir því, að hann athugaði ekki með tékkana, að eigendur Ísfélagsins hafi átt sams konar viðskipti við póstaðgreiðsluna í marga undangengna mánuði, án þess að nokkuð væri athugavert við viðskiptin.

Til glöggvunar fer hér á eftir heildarskrá um upphæðir sendra símapóstávísana frá póstaðgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli yfir hvern mánuð frá 1/1 1961 til 14/2 1964, enn fremur frá 15/2 1964 út marzmánuð 1965.

	1961	1962	1963	1964
Janúar . . .	22.391.70	51.381.80	1.072.899.57	2.585.572.45
Febrúar . . .	29.584.41	295.013.97	1.350.045.92	2.167.384.23
Marz . . .	22.329.36	429.201.94	1.453.633.59	til 14/2 1964
Apríl . . .	34.478.57	463.476.95	1.954.091.35	
Maí	32.529.75	681.851.20	320.807.10	
Júní	17.536.21	566.149.40	1.085.927.72	
Júlí	42.318.20	822.183.38	2.575.287.33	
Ágúst . . .	56.717.85	860.258.37	1.872.751.00	
September .	59.328.67	778.641.95	1.888.296.08	
Október . .	3.761.50	736.308.81	1.787.732.00	
Nóvember .	26.602.19	867.536.30	2.439.872.45	
Desember .	37.839.50	842.287.74	3.590.324.17	
	Kr. 385.417.91	7.394.291.81	21.391.668.28	4.752.956.68

	1964		1965
Febrúar (15/2—5/3) ..	9.797.00	Janúar	20.476.05
Marz	6.668.00	Febrúar	10.787.00
Apríl	25.921.80	Marz	22.520.15
Maí	13.191.00		
Júní	34.614.00		
Júlí	37.454.70		
Ágúst	25.603.88		
September	57.132.95		
Október	10.356.80		
Nóvember	11.859.30		
Desember	36.944.60		
	Kr. 269.544.03		Kr. 53.783.20

IV.

Fyrir dómi hinn 6. marz 1964 hefur ákærði Jósafat skýrt svo frá, að hann hafi frá fyrstu dulið meðákærða Þórð Einar póstvarðstjóra, hvernig hátaði um símapóstávisanirnar og það hafi ekki verið fyrr en meðákærði Áki tók að sér að skýra fyrir meðákærða Þórði Einari, hvernig málin stæðu, að hann vissi, að allt væri ekki með felldu með tékkana. Atvik að því hafi verið þau, að meðákærði Áki Guðni og hann hafi rætt um það um haustið 1963, í ágúst eða september, að gott væri að vita, hvernig póstaftgreiðslan á Keflavíkurflugvelli sendi frá sér tékka, til þess að skapa meira öryggi í viðskiptunum. Úr hafi orðið, að meðákærði Áki Guðni hafi gengið á fund meðákærða Þórðar Einars póstvarðstjóra til þess að óska þess við hann, að hann léti þá meðákærða Áka Guðna vita um, hvenær hann sendi frá sér tékka frá fyrirtækjum hans og meðákærða Áka Guðna, er lágu í póstaftgreiðslunni sem greiðslur á símapóstávisunum. Meðákærða Áka Guðna hafi verið gert að skýra meðákærða Þórði Einari frá því, að fyrirtækin ættu von á góðum lánum, sem mundu notuð til þess að greiða pósthúsinu. Eftir fund meðákærðu Áka Guðna og Þórðar Einars hafi meðákærði Áki Guðni skýrt honum frá því, að meðákærði Þórður Einar hefði lofað að láta þá vita, þegar hann sendi tékka vegna mánaðaruppgjöra póstaftgreiðslunnar. Sá háttur hafi orðið á, að meðákærði Þórður Einar póstvarðstjóri hafi yfirleitt alltaf látið ákærða Áka Guðna vita, hvenær mánaðaruppgjör yrðu send. Mánaðaruppgjörin hafi venjulega verið send fyrstu viku hvers mánaðar fyrir mánuðinn á undan. Þá viku hafði póstaft-

greiðslan á Keflavíkurflugvelli keypt nýja tékka af fyrirtækjunum vegna sendinga á símapóstávísunum. Andvirði þeirra símapóstávísana var þá annað hvort notað til þess að leggja inn fyrir tékkunum fyrir mánuðinn á undan eða beinlínis til þess að kaupa að nýju þá tékka af póstaðgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli. Meðákærði Áki Guðni hafi séð um kaup tékkanna. Áður en ákærði Þórður Einar hafi verið beðinn um að láta þá vita um tékka fyrirtækjanna, hvenær þeir færu úr póstaðgreiðslunni, hafi það oft komið fyrir, að tékkar kæmu inn á hlaupareikning fyrirtækjanna um mánaðamót, er ekki reyndist innstæða fyrir í augnablikinu. Hann hafi jafnan getað bjargað tékkum þessum með stuttum skyndilánum.

Hinn 7. marz 1964 komu ákærðu Áki Guðni og Jósafat fyrir dóm. Ákærði Áki Guðni mótmælti þá því að hafa séð um endurkaup tékka, er lágu innstæðulausir vegna fyrirtækja þeirra meðákærða Jósafats í póstaðgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli, eða að hafa séð um að öðru leyti þá hlið viðskiptanna, er lutu að því að koma tékkum þar á framfæri. Í þau skipti, er hann hafi farið í póstaðgreiðsluna vegna fyrirtækjanna, hafi hann komið fram sem sendimaður fyrirtækjanna og farið þar að öllu leyti að beiðni meðákærða Jósafats. Hann hafi afhent lokuð umslög í afgreiðsluna og þá tekið til baka önnur umslög til fyrirtækjanna. Hann hafi engan veg né vanda haft af sendingu símapóstávísana. Ákærði Áki Guðni ítrekaði þá, að hann hefði ekki komið að því, hvernig komið var í póstaðgreiðslunni, fyrr en um haustið 1963. Vel geti verið, að á þeim tíma hafi hann rætt um mál þessi við meðákærða Þórð Einar og þá jafnvel fengið upplýsingar hjá meðákærða Þórði Einari um einstök uppgjör hans, en hefur talið útilokað, að hann hafi gefið honum mánaðarlegar skýrslur um uppgjör við pósthúsið í Reykjavík.

Hinn sama dag kom ákærði Þórður Einar fyrir dóm og skýrði meðal annars svo frá, að um haustið 1963 hefði meðákærði Áki Guðni komið til hans, ef til vill í septembermánuði, til að spyrja um, hvenær hann sendi frá sér tékka fyrirtækja þeirra, er hann og meðákærði Jósafat áttu í, þ. e. tékka þeirra, er voru greiðslur símapóstávísana. Hann hafi skýrt meðákærða Áka Guðna frá því, að hann sendi tékkana 5.—10. hvers mánaðar, og hafi hann þá átt við þá tékka, er gefnir voru út mánuðinn á undan. Þá hafi hann tvo til þrjá mánuði ársins 1963, í nokkur skipti, leyft meðákærða Áka Guðna vegna áðurgreindra fyrirtækja að kaupa tékka að nýju, er lagðir höfðu verið inn í póst-

afgreiðsluna sem greiðsla símapóstávisana. Meðákærði Áki Guðni hafi þannig keypt hverju sinni tékka fyrir kr. 200—300.000.00. Sama dag skýrði ákærði Áki svo frá um endurkaup tékka, er ákærði Þórður hefur nú greint frá, að endurkaupin hafi farið fram, en hann hafi þar verið sendur af meðákærða Jósafat. Hann hafi verið sendur með peninga í lokuðum umslögum. Hann hafi afhent umslögin í afgreiðslu pósthússins. Þar hafi honum verið fengin önnur umslög til baka, lokuð umslög að hann minni, en í þeim umslögum hafi hann vitað, að hafi verið eldri tékkar frá fyrirtækjum þeirra meðákærða Jósafats. Ákærði Þórður Einar hefur talið lýsingu meðákærða Áka Guðna rétta um endurkaup tékkanna. Samræmi hefur á hinn bóginn ekki náðst í framburði ákærðu Jósafats og Áka Guðna varðandi þá fullyrðingu ákærða Jósafats, að meðákærði Áki Guðni hafi jafnan látið hann vita, er ákærði Þórður sendi mánaðaruppgjör til pósthússins í Reykjavík einhvern tíma haustsins 1963. Ákærði Áki Guðni hefur haldið fast við það, að meðákærði Þórður Einar hafi í eitt sinn gefið sér almennar upplýsingar um sendingu slíkra uppgjöra frá póstaafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli. Ákærði Þórður hefur skýrt frá um þetta atriði á sömu lund og ákærði Áki Guðni.

Vegna rannsókna á verktakastarfsemi ákærða Jósafats, er leitt hefur til ákæru í máli þessu, var ákærði Jósafat úrskurðaður í gæzluvarðhald hinn 31. janúar 1964. Í gæzluvarðhaldinu sat ákærði Jósafat í 45 daga.

V.

Vegna skipta ákærðu Áka Guðna og Alberts Karls fyrir hönd Ísfélags Keflavíkur h/f við póstaafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli eftir 31. janúar 1964 þykir nauðsyn bera til upplýsinga í málinu að rekja nokkuð framburði ákærðu Áka Guðna og Alberts Karls og enn fremur ákærða Þórðar Einars.

Fyrir dómi hefur ákærði Áki Guðni skýrt svo frá, að einum til tveim dögum eftir að meðákærði Jósafat var úrskurðaður í gæzluvarðhald, svo sem rakið hefur verið, hafi meðákærði Þórður Einar komið að máli við sig. Meðákærði Þórður Einar hafi þá skýrt honum svo frá, að innstæðulausir tékkar vegna Ísfélags Keflavíkur h/f lægju í kassa póstaafgreiðslunnar, og yrði annað tveggja að gera að greiða tékkana eða þá gefa út nýja tékka, þannig að hægt yrði að eyðileggja tékkana í kassanum, til þess að uppgjör við pósthúsið í Reykjavík gæti farið fram fyrir janúarmánuð 1964. Honum hafi ekki komið þetta erindi með-

ákærða Þórðar Einars á óvart, hins vegar, er meðákærði Þórður Einar hafi nefnt upphæð hinna innstæðulausu tékka, en upphæðina hafi hann verið með á strimli og reyndist vera rösklega kr. 2.500.000.00, þá hafi honum brugðið mjög við upplýsingarnar. Hann hafi sagt meðákærða Þórði Einari, að hann mundi athuga málið. Hann hafi sett sig þegar í samband við meðákærða Albert Karl og skýrt honum frá samtali þeirra meðákærða Þórðar Einars. Meðákærða Albert Karli hafi sýnilega brugðið mjög mikið við tíðindi þessi, ekki sízt, er hann skýrði honum frá því, að hann, Albert Karl, væri útgefandi allra tékkanna vegna Ísfélagsins, en það hafði meðákærði Þórður Einar upplýst hann um. Litlu síðar hafi þeir meðákærði Albert Karl átt annan fund um málið, en þá hafi hann verið búinn að afla sér gagna varðandi Ísfélagið, er eiginkona meðákærða Jósafats hafði afhent honum. Meðal gagnanna hafi hann talið sig finna áætlun meðákærða Jósafats um það, hvernig fleyta skyldi tékkunum í póstafgreiðslunni áfram. Gagn þetta, er ákærði Áki Guðni greinir frá í framburði sínum, hefur verið lagt fram í dóminum, og hefur meðákærði Jósafat viðurkennt, að þar sé um áætlun sína að ræða til að framfleyta innstæðulausum tékkum, er þá voru í vörzlu póstafgreiðslunnar á Keflavíkurflugvelli. Ákærði Áki Guðni skýrði þá svo frá, að þá hafi orðið að ráði með þeim meðákærða Albert Karli að reyna að fleyta tékkunum í póstafgreiðslunni áfram í samræmi við áætlunina í þeirri von, að meðákærði Jósafat yrði fljótt frjáls ferða sinna og gæti sjálfur komið fram til þess að ráða fram úr málinu. Að samkomulagi hafi orðið, að meðákærði Albert Karl gæfi út tékka vegna Ísfélagsins til greiðslu á símapóstávísunum, næði síðan í andvirði símapóstávísana og leysti síðan út eldri tékka. Í gögnum málsins hefur ákærði Áki séð ljósrit tékka þeirra, er lágu í kassa póstdeildarinnar á Keflavíkurflugvelli við endurskoðun þar, eða tékka þá, er raktir eru í stafliðum 4—11 í II. kafla A II. þáttar ákæru. Allir eru tékkarnir útgefnir í Keflavík á hlaupareikning Ísfélags Keflavíkur h/f við Sparisjóðinn í Keflavík nr. 40 og allir undirritaðir pr. pr. Ísfélag Keflavíkur h/f, Albert K. Sanders. Tékkarnir í stafliðum 4, 5 og 6 í ákæru eru allir gefnir út 3. febrúar 1964 og eru samtals að upphæð kr. 1.142.249.00. Tékki í staflið 7, útgefinn 5. febrúar 1964, að upphæð kr. 368.361.41. Tékkarnir í stafliðum 8—11 eru allir gefnir út 6. febrúar 1964 og eru samtals að upphæð 649.359.12, eða samtals allir tékkarnir að upphæð kr. 2.159.969.53. Hann hafi séð um að fara með tékkana í pósthúsið. Hann hafi lagt tékkana

þar inn í lokuðum umslögum. Móttakendur símapóstávisananna í Reykjavík hafi verið Arngrímur og Kristján Arngrímssynir, bræður meðákærða Jósafats, og Pétur Einarsson, Austurstræti 12, viðskiptafélagi meðákærða Jósafats. Sumpart hafi símapóstávísanirnar átt að leggjast inn á reikninga við Verzlunarbancann og Útvegsbankann í Reykjavík. Hann og meðákærði Albert Karl hafi persónulega talað við viðtakendurnar þrjá, er fallist höfðu á að taka við peningunum og afhenda þá að nýju honum og meðákærða Albert Karli. Ákærða Þórði Einari hafi tvisvar sinnum verið afhentir peningar í febrúarmánuði 1964 til kaupa á innstæðulausum tékkum Ísfélagsins, útgefnum í janúarmánuði sama ár. Í fyrra sinn hafi hann afhent meðákærða Þórði Einari peninga í pósthúsinu að þeirri upphæð, er framangreindir greiðslutékkar, útgefnir 3. febrúar 1964, hljóða um, eða kr. 1.142.249.00, en á útgáfudegi tékkanna fór fram sending peninga í gegnum póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli, og var greitt fyrir þá sendingu með nefndum tékkum. Þá hafi þeir meðákærði Albert Karl sent símapóstávisanir hinn 5. og 6. febrúar 1964 og greitt þær með tékkunum, er dagsettir eru þá daga. Síðari peningaafhendingin til meðákærða Þórðar Einars hafi farið fram á heimili sínu að kvöldi 6. eða 7. febrúar 1964. Meðákærði Þórður Einar hafi þá við móttöku fjárins frá honum og meðákærða Albert Karli afhent janúartékka sömu upphæðar.

Ákærði Albert Karl hefur skýrt frá málavöxtum í febrúarmánuði á viðlíka hátt og ákærði Áki. Hann hafi orðið forviða, er hann frétti um hina innstæðulausu tékka við póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli að upphæð um kr. 2.500.000.00. Hann hafi ekki vitað um tékka þessa og þá ekki, að hann væri útgefandi þeirra fyrir hönd Ísfélags Keflavíkur h/f. Að ráði hafi orðið með þeim meðákærða Áka Guðna að framfleyta tékkakeðjunni og þannig hafi skipað, að hann hafi gefið út hinn 3. febrúar tékka, samtals að upphæð kr. 1.142.249.00, svo sem rakið hefur verið. Meðákærði Áki Guðni hafi komið tékkunum upp í póstafgreiðslu og greitt með þeim símapóstávisanir sömu upphæða. Móttakendur fjárins í Reykjavík hafi verið þeir aðilar, er greint hefur verið frá. Móttakendurnir hafi allir fallist á að taka við fénu, án þess að þeim hafi verið gefnar skýringar á. Hinn 4. febrúar 1964 höfðu þeir meðákærði Áki Guðni farið til Reykjavíkur og sótt féð til móttakenda þess. Næsta dag hafi meðákærði Áki Guðni tekið peningana og farið með þá í póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli. Meðákærði Áki Guðni hafi sagt sér strax á eftir, að hann

hefði fengið tékka, útgefna í janúar, sömu upphæða og fé því nam, er hann afhenti í póstafgreiðslunni hjá meðákærða Þórði Einari. Hann hafi ekki séð janúartékka þessa. Meðákærði Áki Guðni hafi sagt sér, að hann hefði rifið þá tékka. Hinn 5. febrúar hafi hann gefið út í sama tilgangi tékka að upphæð kr. 368.361.41, sbr. 7. tölulið II. kafla A II. þáttar ákæru. Meðákærði Áki Guðni hafi komið tékkanum í póstafgreiðsluna og upphæð hans hafi verið lögð inn á reikning, er Ísfélag Keflavíkur átti við Útvegsbankann í Reykjavík. Hinn 6. febrúar hafi hann síðan ritað enn í sama skyni fyrir hönd Ísfélagsins 4 tékka, samtals að upphæð kr. 649.359.12. Peningarnir hafi verið lagðir inn í Útvegsbankann í Reykjavík og enn fremur Verzlunarbankann, þó hafi nefndir Pétur Einarsson og Arngrímur Arngrímsson tekið við nokkru af andvirði tékkanna. Eftir peningasendinguna 6. febrúar hafi meðákærði Áki Guðni farið til Reykjavíkur til að ná í andvirði símapóstávisananna til Péturs og Arngríms. Hann muni það með vissu, að meðákærði Áki Guðni hafi komið með peningana úr Reykjavík föstudaginn 7. febrúar 1964. Að kvöldi þess dags hafi hann farið heim til meðákærða Áka Guðna og þangað hafi einnig komið meðákærði Þórður Einar. Þar hafi ákærða Þórði Einari verið afhent mikið reiðufé, örugglega nokkur hundruð þúsund krónur, og minni hann fastlega, að meðákærði Þórður Einar hafi ekki í það sinn afhent tékka í staðinn, heldur hafi hann afhent meðákærða Áka Guðna janúartékkana daginn eftir. Hann muni til þess í umrætt skipti að hafa minnzt á það við meðákærða Þórð Einar, hvort hægt yrði fyrir hann að geyma tékka þannig fyrir þá. Hann minni, að meðákærði Þórður Einar hafi svarað því til, að það væri allt í lagi að geyma tékkana einhvern tíma.

Við samprófun ákærðu Alberts Karls og Þórðar Einars taldi ákærði Þórður Einar meðákærða Albert Karl skýra rétt frá um fund þeirra 7. febrúar 1964 ásamt meðákærða Áka Guðna. Ákærði Þórður Einar mótmælti því þá að hafa lofað þeim ákærðu Áka Guðna og Albert Karli að geyma fyrir þá tékka í póstafgreiðslunni eða að hafa haft orð á því, að slík geymsla væri möguleg í stuttan tíma. Ákærði Albert Karl hefur á hinn bóginn haldið fast við fyrri framburð um þetta, en samræmi hefur ekki náðst í framburðina.

Í samprófun þeirra ákærðu Áka Guðna og Þórðar Einars hefur Áki Guðni haldið fast við það, að meðákærði Þórður Einar hafi komið að máli við hann einum til tveim dögum eftir að meðákærði Jósafat fór í gæzluvarðhald og skýrt sér þá frá innstæðu-

lausum tékkum Ísfélagsins. Ákærði Áki Guðni hefur talið víst, að samtalið hafi farið fram, áður en febrúartékkarnir voru gefnir út, eða í síðasta lagi 3. febrúar 1964. Ákærði Þórður Einar hefur mótmælt því að hafa rætt við meðákærða Áka Guðna á þessum tíma. Meðákærði Áki Guðni hafi farið rangt með dagsetningar, hann eigi við 11. febrúar 1964, er endurskoðun hafi farið fram í póstafgreiðslunni. Samræmi náðist ekki í framburði ákærðu varðandi þetta atriði.

Ákærði Þórður Einar hefur þá mótmælt því, að peningaafhendingar frá meðákærðu Áka Guðna og Albert Karli hafi farið fram tvívegis í febrúarmánuði 1964. Afhendingin hafi einungis farið fram einu sinni, og það 7. febrúar á heimili meðákærða Áka Guðna. Þá hafi hann tekið við fé fyrir eldri tékkum að fjárhæð kr. 1—1.500.000.00. Ákærði Áki Guðni hefur á hinn bóginn haldið fast við það að hafa í tvö skipti afhent meðákærða Þórði Einari peninga, eins og rakið hefur verið í framburði hans hér að framan. Samræmi í framburði ákærðu um þetta atriði náðist ekki.

Upplýst þykir í málinu, að ákærðu Áki Guðni og Albert Karl hafi ekki staðið að útgáfu fleiri tékka en þegar hefur verið greint frá, í febrúarmánuði 1964, en í framhaldi af því gáfu ákærðu sig fram við bæjarfógetann í Keflavík hinn 14. febrúar 1964 og gáfu þar frumskýrslur fyrir dómi í málinu. Jafnframt afhentu þeir gögn, er ákærði Áki Guðni hafði fengið varðandi Ísfélag Keflavíkur h/f.

Fyrir dómi hafa framburðir ákærða Þórðar Einars verið mjög á reiki um veigamikil atriði rannsóknarinnar, og þykir nauðsyn til bera að rekja nokkuð frekar framburði hans í málinu. Hinn 6. marz 1964 skýrði ákærði Þórður Einar svo frá, að hann teldi ekki, að hann hefði athugað um greiðslutékka frá Ísfélagi Keflavíkur h/f, er það hóf að senda símapóstávisanir frá póstafgreiðslunni og greiða þær með tékkum. Hann telji, að ástæðan fyrir því, að hann hafi ekki athugað um þá tékka, hafi verið sú, að eigendur Ísfélagsins hafi átt sams konar viðskipti við póstafgreiðsluna í marga undangengna mánuði, án þess að nokkuð væri athugavert við þau. Hann hafi fyrst fengið grun um það, að greiðslutékkarnir væru ekki góðir, nokkru áður en hann skilaði af sér uppgjöri fyrir janúarmánuð 1964 til pósthússins í Reykjavík. Það hafi verið einhverja fyrstu dagana í febrúar 1964. Þá hafi meðákærði Áki Guðni komið í póstafgreiðsluna með mikið reiðufé, um það bil kr. 1.500.000.00. Meðákærði Áki Guðni hafi með fé þessu viljað kaupa tékka, útgefna í janúarmánuði 1964 af Albert

K. Sanders vegna Ísfélags Keflavíkur h/f, en tékkarnir hafi verið greiðsla á símapóstávísunum, sendum í janúarmánuði 1964. Hann hafi leyft, að tékkarnir væru keyptir aftur. Meðákærði Áki Guðni hafi afhent honum féð, en meðákærði Áki Guðni hafi fengið tékka til baka, sömu upphæðar. Við þessa framkomu meðákærða Áka Guðna hafi hann fengið grun um, að tékkarnir hafi ekki verið góðir við útgáfu þeirra. Atburð þennan telji hann, að farið hafi fram eftir 3. febrúar 1964, en fyrir 6. febrúar sama ár. Hann telji fullvíst, að hann hafi ekki sent símapóstávísanir vegna fyrirtækjanna, eftir að meðákærði Áki Guðni kom með fúlguna í póstaftgreiðsluna. Síðar sama dag skýrði ákærði svo frá fyrir dómi, að hann myndi nú, að um áramótin 1963 og 1964 hefði meðákærði Áki Guðni komið í póstaftgreiðsluna með reiðufé og óskað eftir því við hann að fá að kaupa tékka frá Ísfélaginu, er þá lágu í kassa póstaftgreiðslunnar. Hann hafi leyft þetta. Meðákærði Áki Guðni hafi keypt tékka fyrir kr. 100—200.000.00 við þetta tækifæri. Þetta hafi skeð, áður en desemberuppgjörið 1963 fór fram. Honum hafi ekki fundizt nein ástæða til að sýna tortryggni í viðskiptum við Ísfélagið, enda þótt þessi háttur hafi verið um kaup tékkanna. Eftir að ákærða Þórði hafði sama dag verið kynntur fyrir dómi framburðir meðákærðu Áka Guðna og Alberts Karls um kaup þeirra á tékkum af meðákærða Þórði Einari á heimili Áka Guðna, þá breytti ákærði Þórður Einar framburði sínum og kvað framburð sinn frá sama degi um ferðir meðákærða Áka Guðna í póstaftgreiðsluna með fúlguna til kaupa janúartékkanna ekki réttan. En sama dag skýrði ákærði Þórður Einar svo frá, að uppgjörið við pósthúsið í Reykjavík hefði getað þurft að framkvæma hvenær sem var utan hinna mánaðarlegu uppgjöra, en það hafi farið eftir ástæðum pósthússins í Reykjavík. Fyrri framburð sinn, er hnigi í aðra átt, teldi hann ónákvæman og byggðan á misskilningi. Fyrir dómi hinn 7. marz 1964 skýrði ákærði Þórður Einar svo frá um endurkaup tékka, að 2—3 síðustu mánuði ársins 1963 hafi hann í nokkur skipti leyft meðákærða Áka Guðna vegna áðurgreindra fyrirtækja að kaupa að nýju tékka, er lagðir höfðu verið inn í póstaftgreiðsluna sem greiðsla símapóstávísana. Hann telji, að meðákærði Áki Guðni hafi þannig keypt hverju sinni tékka fyrir kr. 200—300.000.00.

Ákærði Þórður Einar hefur þá jafnan fyrir dómi mótmælt þeim framburði vitnisins Sveins Þórðarsonar aðalendurskoðanda, að hann hafi sagt vitninu við endurskoðun þess í pósthúsinu á Keflavíkurflugvelli, að hann hefði athugað um innstæður tékka

Ísfélagsins, er voru í kassa póstafrgreiðslunnar við endurskoðun vitnisins. Hann hafi sagt eitthvað í þá áttina, að ástæðulaust væri að athuga um tékkana vegna fyrri viðskipta þess fyrir-tækis. Vitnið Sveinn Þórðarson hefur á hinn bóginn haldið fast við fyrri framburð sinn um umsögn Þórðar um tékkana við endurskoðun þess, svo sem rakið hefur verið hér að framan. Samræmi hefur ekki náðst í þessa framburði.

Fyrir dómi hinn 6. marz 1964 skýrði ákærði Þórður Einar svo frá um fundinn 14. febrúar 1964 með póst- og símamálastjóra og fleirum, að hann hafi við það tækifæri skýrt fundarmönnum ranglega frá um það, að honum hafi verið um það kunnugt, að svokallaðir keðjutékkar færu í gegnum póstafrgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli. Hann hafi engar grumsemdir haft um það, að tékkar, er þar færu í gegn, væru ekki góðir. Hins vegar hafi hann skýrt póst- og símamálastjóra svo frá til þess að beina athyglinni að sjálfum sér. Frekari skýringar fékkst ákærði ekki til að gefa á þeirri ósannsögli, er hann þar greinir frá. Á fundinum hafi hann viðurkennt að hafa keypt tékka fyrir hönd póstafrgreiðslunnar án þess að athuga um innstæður þeirra. Honum hafi þá verið kynntar gildandi reglur um kaup tékka á pósthúsum. Hann hafi þegar viðurkennt að hafa brotið reglurnar. Hann hafi hins vegar ekki vitað um reglur þessar fyrir fundinn. Er ákærða Þórði var hinn 6. marz kynntur framburður vitna þeirra, er sátu fund með honum 14. febrúar 1964, en vitnaframburðirnir eru raktir hér að framan, gerði ákærði Þórður þær athugasemdir við framburðina, að hann hefði skýrt fundarmönnum svo frá, að hann hefði nýlega orðið var við það, að keðjutékkar færu í gegnum póstafrgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli. Hann hefði ekki greint svo frá, að honum hefði verið um það kunnugt haustið 1963.

Hinn 7. marz sama ár skýrði ákærði Þórður Einar svo frá um fundinn 14. febrúar 1964 hjá póst- og símamálastjóra, að hann hefði við það tækifæri skýrt fundarmönnum þar frá því, að honum hefði verið kunnugt um, að tékkar, er innstæður reyndust ekki fyrir, komu í póstafrgreiðsluna. Hann hafi þá átt við tékka Ísfélagsins. Hann hefði skýrt fundinum frá því, að hann hefði orðið þess var um mánaðamótin nóvember—desember 1963. Hann hefði skýrt fundinum ranglega frá um þetta til að leiða athyglina að sér persónulega, en frá forráðamönnum Ísfélagsins, til þess að gefa þeim forráðamönnum kost á því að greiða andvirði tékkanna.

VI.

Að tilhlutan dómsins ritaði Sparisjóðurinn í Keflavík hinn 7. apríl 1964 dóminum um það, að eigendur fyrirtækisins Kyndils h/f í Keflavík hefðu fengið á árinu 1962 kr. 300.000.00 yfirdrátt á hlaupareikning fyrirtækisins nr. 626 við sparisjóðinn. Sparisjóðurinn hafði þá fengið veð, tryggingarbréf, útgefið 1. febrúar 1962, í íbúðarhúsi eins af eigendum, eða ákærða Áka Guðna, í Ytri-Njarðvík, til tryggingar yfirdrættinum. Í bréfi sparisjóðsins segir svo enn fremur: „Á öðrum reikningum fyrirtækja Jósafats Arngrímssonar var ekki yfirdráttarheimild, en þeir fengu sömu aðstöðu og aðrir viðskiptamenn vorir, að ef innstæða var ekki næg fyrir innsendum ávísunum, þá fengu þeir 3 daga frest til að kippa því í lag. Tækist það ekki, voru þær endursendar“.

Í bréfi verjanda ákærða Jósafats, Áka Jakobssonar hæstaréttarlögmanns, til dómsins, dagsettu 25. febrúar 1965, segir m. a. svo: „Það skal fram tekið, að skjólstæðingur minn, Jósafat, heldur því fram, að ekki hafi verið gefnir út neinir tékkar af hálfu Ísfélags Keflavíkur h/f eða annarra fyrirtækja, er hann var með-eigandi í, til greiðslu á peningasendingum í póstafgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli, sem ekki var fyrirfram búið að semja um við Sparisjóð Keflavíkur, að hann innleysti“.

Dómurinn tók atriði þetta til rannsóknar.

Fyrir dómi hefur ákærði Jósafat lýst tilvitnuð ummæli verjanda síns úr bréfi hans 25. febrúar 1965 rétt. Þannig hafi verið háttur á, að tékkar vegna Ísfélagsins hafi í langflestum tilvikum verið án innstæðu, er þeir komu í Sparisjóðinn í Keflavík. Guðmundur sparisjóðsstjóri hafi tjáð þeim meðákærða Áka Guðna, að hann mundi ekki endursenda tékka Ísfélags Keflavíkur h/f gegn því, að þeim yrði fljótt kippt í lag. Lagt hafi verið inn á viðkomandi hlaupareikning í áföngum, þannig að tékkarnir hafi orðið venjulega góðir eftir nokkra daga, eða í síðasta lagi, er þeir voru orðnir viku til 10 daga gamlir í sparisjóðnum. Guðmundur sparisjóðsstjóri hafi tekið þeim meðákærða Áka Guðna jafnan vel og haft á orði, að hann mundi gefa þeim kost á því að selja Ísfélagið, ef nauðsyn krefði, til að koma hlaupareikningi félagsins í lag.

Fyrir dómi hefur ákærði Áki Guðni skýrt svo frá, að hann myndi ekki til þess, að fastir samningar hefðu komið á milli Ísfélags Keflavíkur h/f annars vegar og Sparisjóðsins í Keflavík hins vegar, þannig að sparisjóðurinn greiddi tékka Ísfélagsins, enda þótt innstæða væri ekki fyrir hendi. Hann hafi á hinn bóginn oft talað við Guðmund sparisjóðsstjóra, m. a. að sparisjóðs-

stjórinn sýndi biðlund vegna tékka frá Ísfélagi Keflavíkur, er eigi höfðu innstæðu, en brátt mundi vera kippt í lag. Meðákærði Jósafat hafi haft mestan veg og vanda af fjármálunum og hafi hann talað við sparisjóðsstjóran að ósk meðákærða Jósafats. Guðmundur sparisjóðsstjóri hafi jafnan sýnt biðlund.

Ákærði Albert Karl hefur skýrt svo frá fyrir dómi um atriði þetta, að hann hafi aldrei heyrt talað um nokkurt samkomulag eða samning á milli forráðamanna Ísfélags Keflavíkur annars vegar og Sparisjóðs Keflavíkur hins vegar um, að sparisjóðurinn greiddi út tékka pr. pr. Ísfélag Keflavíkur, enda þótt ekki væri næg innstæða fyrir slíkum tékkum.

Fyrir dóminn hefur komið sem vitni Guðmundur Guðmundsson, sparisjóðsstjóri Sparisjóðsins í Keflavík, til heimilis að Suðurgötu 6 í Keflavík. Vitnið, er undirritaði bréf sparisjóðsins, sem rakið er hér að framan, hefur staðfest efni þess rétt. Vitnið hefur þá greint frá því, að það hafi ekki gefið þeim ákærðu Jósafat eða Áka Guðna loforð um að geyma innstæðulausa tékka vegna Ísfélagsins. Hins vegar hafi Ísfélagið notið þeirrar þjónustu sem aðrir viðskiptamenn, að innstæðulausir tékkar voru ekki endursendir fyrstu 3 dagana, eftir að tékkarnir komu í sparisjóðinn. Vitnið hefur greint frá því, að ákærðu Áki Guðni og Jósafat hafi jafnan haft samband við það, er innstæðulausir tékkar komu í sparisjóðinn, og lofað að kippa slíkum tékkum fljótt í lag, sem og varð þar til í febrúarmánuði 1964. Í stöku tilfellum hafi komið fyrir, að tékkar frá Ísfélagi Keflavíkur voru án innstæðu í sparisjóðnum í allt að viku til 10 daga. Var þá jafnan um smáupphæðir að ræða. Hinir stærri tékkar voru allir greiddir innan 3 daga frestsins. Vitnið hefur ítrekað, að ekkert almennt samkomulag hafi komið á milli forráðamanna Ísfélags Keflavíkur annars vegar og Sparisjóðs Keflavíkur hins vegar um, að sparisjóðurinn geymdi ákveðinn tíma tékka félagsins, er eigi höfðu innstæðu.

Við sampröfun vitnisins Guðmundar Guðmundssonar sparisjóðsstjóra og ákærða Jósafats skýrði vitnið meðal annars svo frá, að það hefði aldrei heimilað ákærða Jósafat né öðrum forráðamönnum Ísfélags Keflavíkur h/f að gefa út tékka á hlaupareikning félagsins við Sparisjóðinn í Keflavík, án þess að tékkinn hefði næga innstæðu. Hins vegar hafi það látið fyrirvarsmennina njóta sömu aðstöðu og aðra viðskiptamenn sparisjóðsins að endursenda eigi tékka félagsins, er eigi höfðu næga innstæðu, fyrr en að 3 dögum liðnum. Við sama tækifæri skýrði ákærði

Jósafat svo frá, að þar sem Guðmundur sparisjóðsstjóri hafi látið kyrrt liggja að endursenda tékka Ísfélagsins, enda þótt þeir jafnvel hefðu eigi innstæðu, eftir þriggja daga frestinn, þá hafi hann litið svo á, að Guðmundur mundi veita þeim forsvarsmönnum Ísfélagsins jafnan tækifæri til að kippa tékkum í lag, enda þótt það þyrfti að vera með sölu fyrirtækisins. Við lok samprófunar skýrði vitnið Guðmundur Guðmundsson svo frá, að ekkert loforð hefði verið milli sparisjóðsins og Ísfélags Keflavíkur h/f um geymslu á tékkum, er eigi höfðu innstæðu, fram yfir það, sem það hafði áður skýrt frá (3 daga fresturinn). Ákærði Jósafat vildi engar athugasemdir gera við þann framburð vitnisins Guðmundar og óskaði ekkert sérstakt fram tekið. Með þessu lauk samprófuninni.

VII.

Nú hefur þegar verið rakið það helzta, sem fram kom við rannsókn málsins og máli hefur þótt skipta. Verður nú síðari þáttur ákæru virtur varðandi hvern ákærða fyrir sig.

Ákærði Jósafat.

Svo sem rakið hefur verið hér að framan, hóf ákærði Jósafat í febrúarmánuði 1962 að selja tékka, er ekki höfðu innstæðu, í póstafgreiðslunni á Keflavíkurflugvelli, er hann gaf út vegna fyrirtækja, er hann átti í og stýrði. Upphæð slíkra tékka fór hækkandi og nam í byrjun febrúarmánaðar 1964 kr. 2.667.245.42. Af ástæðum, er greindar hafa verið, seldi ákærði Jósafat eigi slíka tékka eftir janúarmánuð 1964. Heildarupphæð innstæðulausra tékka, er ákærði Jósafat hagnýtti á þann hátt, verður ekki ákveðin með fullri nákvæmni. Orsökina er sú, að meðákærðu Áki Guðni og Albert Karl förguðu nokkru af janúartékkum þeim, er þeir endurkeyptu af póstafgreiðslunni og greint hefur verið frá. Ákærðu Áki Guðni og Albert Karl hafa talið, að upphæð janúartékkanna hafi verið 2.5 milljónir króna. Fram í málinu hefur verið lagt plagg, er ákærði Jósafat hefur talið vera áætlun sína um að framfleyta tékkum þeim, er voru í póstafgreiðslunni án innstæðu. Hann hefur talið plaggið hafa verið útbúið fyrir 25. janúar 1964. Samkvæmt plagginu kemur fram áætlun um að senda til ýmissa aðila í Reykja, „fyrir mánaðamót“ kr. 800.000.00, „eftir mánaðamót“ kr. 1.700.000.00, eða samtals kr. 2.500.000.00.

Ef litið er til skrár endurskoðunardeildar pósts og síma um innborgaðar póströfur og póstávísanir til póstdeldarinnar á

Keflavíkurflugvelli, kemur fram heildarupphæð slíkra innborgana í janúarmánuði 1964 kr. 2.585.572.45. Frá 15. febrúar 1964 og út marzmánuð 1965 fer heildarupphæð slíkra innborgana pr. mánuð hvergi yfir kr. 58 þúsund og er tíðast mun lægri. Dómurinn er þeirrar skoðunar, að heildarupphæð þeirra innstæðulausu tékka, er ákærði seldi við póstdeildina, hafi numið um kr. 2.500.000.00 við janúarlök 1964. Dómurinn telur ákærða Jósafat hafa hagnýtt sér andvirði tékka þeirrar upphæðar, enda þótt meðákærði Albert Karl hafi staðið að útgáfu tékkanna, og er vísað í það, sem áður hefur verið rakið varðandi það atriði.

Ákærði Jósafat hefur greint frá því, að meðákærði Þórður Einar hafi frá upphafi verið leyndur því, að innstæður brysti fyrir tékkunum, er seldir voru póstafgreiðslunni. Seint á árinu 1963 hafi meðákærði Áki Guðni látið meðákærða Þórð Einar vita, hvernig ástatt var um tékkana. Ósannað er samkvæmt fram-
burðum ákærðu Áka Guðna og Þórðar Einars, að annað hafi farið á milli þeirra en að ákærði Þórður Einar upplýsi ákærða Áka Guðna um það, hvenær uppgjör póstafgreiðslunnar færi almennt fram við pósthúsið í Reykjavík. Að öðru leyti lítur dómurinn svo á með vísan til rannsóknar þessa þáttar málsins, að erfitt sé að ákvarða, á hvaða tíma ákærði Þórður fékk vitneskju um innstæðuleysi tékka Ísfélags Keflavíkur h/f, er seldir höfðu verið póstafgreiðslunni. Því verður svo litið á, að ákærði Jósafat hafi notfært sér ranga hugmynd meðákærða Þórðar Einars um tékka þá, er hann seldi við póstafgreiðsluna, og með því haft fé af póstinum að þeirri upphæð, er áður greinir. I. kafli II. þáttar ákæru verður tekinn til greina, og telst því ákærði Jósafat með framferði sínu hafa brotið 248. gr. almennra hegningarlaga.

Ákærði Þórður Einar.

Svo sem úrlausn í þætti ákærða Jósafats ber með sér, telur dómurinn ósannað, að ákærði Þórður Einar hafi vitað um innstæðuleysi tékka þeirra, er meðákærði Jósafat seldi í póstafgreiðslunni. Á hinn bóginn þykir rannsókn málsins hafa leitt það óbyggjandi í ljós, að Þórður Einar hafi vitað um innstæðuleysi tékka Ísfélags Keflavíkur h/f, er lágu í kassa póstafgreiðslunnar um mánaðamótin janúar—febrúar 1964, fyrstu dagana í febrúarmánuði það ár. Margt bendir þó til þess, að vitneskja ákærða Þórðar Einars um ástand tékkanna hafi skapast fyrr.

Sannað telst, að ákærði Þórður Einar hafi látið þá meðákærðu Áka Guðna og Albert Karl vita um ástand tékkanna og síðan

fyrri hluta febrúarmánaðar 1964 tekið við innstæðulausum tékkum, er meðákærðu Áki Guðni og Albert Karl seldu við póstaftgreiðsluna, til að viðhalda ávinningi meðákærða Jósafats af broti hans. Þykir brot ákærða Þórðar Einars, svo sem því hefur verið lýst, vera rétt fært til refsíákvæða í B-lið II. kafla II. þáttar ákæru. Hann telst með háttsemi sinni hafa gerzt brotlegur við 254. gr. almennra hegningarlaga, sbr. 138. gr. sömu laga, en á þeim tíma, er ákærði Þórður Einar framdi brot sitt, var hann fastur starfsmaður póstaftgreiðslunnar á Keflavíkurflugvelli, skipaður þar póstaftstjóri, og því án tvímæla opinber starfsmaður í skilningi hegningarlaga.

Ákærðu Áki Guðni og Albert Karl.

Rannsókn málsins þykir hafa leitt í ljós, að ákærði Áki Guðni hafi komizt að því síðla árs 1963, að innstæðulausir tékkar vegna Ísfélags Keflavíkur h/f væru í kassa póstaftgreiðslunnar á Keflavíkurflugvelli. Frá þeim tíma hafi hann hjálpað til að viðhalda þeim ávinningi, er skapazt hafði vegna tékkanna, en ósannað verður að telja, að hann hafi þá, svo að hann hafi vitað, verið þátttakandi í öflun frekari fjár með sölu innstæðulausra tékka til póstaftgreiðslunnar. Í byrjun febrúar 1964 hafi hann með vissu fengið upplýsingar um tékkafjárhæðina í póstaftgreiðslunni, en um sama leyti hafi ákærði Albert Karl fengið vitneskju um tékkana. Ákærðu Albert Karl og Áki Guðni hafi þá í sameiningu stuðlað að útgáfu og sölu innstæðulausra tékka við póstaftgreiðsluna á Keflavíkurflugvelli til að viðhalda ávinningi af broti meðákærða Jósafats, þannig að kaupa með fé því, er fékkst fyrir síðastnefnda tékka, eldri tékka, er raktir verða til meðákærða Jósafats og lágu innstæðulausir við póstaftgreiðsluna. Hækkun sú, er verður á heildarupphæð innstæðulausra tékka, eftir að ákærðu Áki Guðni og Albert Karl hófu að greiða með slíkum tékkum í póstaftgreiðslunni, þykir ekki geta skoðast sem auðgun, en upplýst er, að ákærðu lögðu m. a. fé inn á hlaupareikninga, er Ísfélag Keflavíkur h/f hafði aðgang að í Reykjavík, en ákærðu gáfu sig fram, áður en þeim hafði tekizt að endurkaupa eldri tékka, eða janúartékka Ísfélagsins. Ákærðu Áki Guðni og Albert Karl þykja með þessu hafa gerzt sekir um atferli það, sem rakið er í III. kafla II. þáttar ákæru, staflið A. Þykir brot þeirra varða við 254. gr. almennra hegningarlaga. Á hinn bóginn þykir brotið ekki falla undir 248. gr. sömu laga, þegar af þeirri ástæðu, að verknaðarlýsing stafliðs A er ekki í samræmi við nefnda grein.

Ber því að sýkna ákærðu Áka Guðna og Albert Karl af broti gegn 248. gr. hegningarlaga.

Í B-lið III. kafla II. þáttar ákæru eru ákærðu Áki Guðni og Albert Karl ákærðir fyrir hlutdeild í brotum meðákærða Þórðar Einars sem opinbers starfsmanns, svo sem rakið er nánar í A-lið II. kafla II. þáttar ákæru. Brot ákærða Þórðar var eigi talið falla undir nefndan lið, og ber þar af leiðandi að sýkna ákærða af broti, sbr. B-lið III. kafla II. þáttar ákæru. Svo sem ákæru er háttað, verður ekki leyst úr því, hvort ákærðu Áki Guðni og Albert Karl hafi verið hlutdeildarmenn í broti meðákærða Þórðar samkvæmt 254., sbr. 138. gr. hegningarlaga“.

Í sakadóminum var hinum ákærðu dæmd refsing sem hér segir: Jósafat Arngrímsson var dæmdur í 2ja ára fangelsi.

Þórður Einar Halldórsson var dæmdur í 8 mánaða fangelsi.

Refsing þeirra Áka Guðna Gränz og Alberts Karls Sanders var ákveðin 6 mánaða fangelsi. Fullnustu refsinga þeirra var frestað og skyldi niður falla að tveim árum liðnum frá uppkvaðningu dómsins, verði almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 4. gr. laga nr. 22/1955, haldið.

Þessum dómi sakadóms var áfrýjað til Hæstaréttar, að því er varðaði stefndu Jósafat og Þórð Einar, en ekki, að því er varðaði stefndu Áka Guðna og Albert Karl.

Í hæstaréttardómi, sem kveðinn var upp 16. marz 1967, var staðfest refsing stefndu Jósafats og Þórðar Einars. Í dómi þessum segir m. a. svo:

„Ákærði Jósafat hefur með sviksamlegu atferli, sem rakið er í héraðsdómi, gerzt brotlegur við 248. gr. hegningarlaga nr. 19/1940.

Ákærði Þórður Einar hefur með því að senda, svo sem lýst er í héraðsdómi, á vegum ákærða Jósafats símapóstávisanir til Reykjavíkur gegn viðtöku á tékkum, sem hann lét liggja óhæfilega lengi í sjóði sínum án þess að gera ráðstafanir um innheimtu þeirra, misnotað stöðu sína ákærða Jósafat og öðrum aðiljum til ávinnings, þannig að það varðar ákærða Þórð Einar refsingu samkvæmt 139. gr. hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 3. mgr. 118. gr. laga nr. 82/1961, sbr. og 26. gr. póslaga nr. 31/1940 og 5. tl. 37. gr. reglugerðar nr. 170/1963. Sending ákærða Þórðar Einars á símapóstávisunum í febrúarmánuði 1964, eftir að honum var ljóst, að engin bankainnstæða var fyrir þeim, varðar hann refsingu samkvæmt 248. gr. hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 138. gr. sömu laga“.

Stefnandi hófst þegar handa árið 1964 að tryggja eftir mætti kröfu sína í eignum Ísfélags Keflavíkur h/f. Hinn 30. júní 1964 var beðið um kyrrsetningu á eignum Ísfélags Keflavíkur h/f til tryggingar skilvísri greiðslu á kr. 2.667.045.72 auk 8% ársvaxta frá útgáfudögum framangreindra tékka til greiðsludags og öllum kostnaði við gerð kyrrsetningar, væntanlegt staðfestingarmál, fjárnám og uppboð, ef til kæmi. Úr kyrrsetningu þesari varð þó eigi, því að hinn 24. júlí 1964 var í fógetarétti Keflavíkur gerð svofelld réttarsátt: „Stjórn Ísfélags Keflavíkur h/f viðurkennir f. h. félagsins, að félagið skuldi póst- og símamálastjórninni kr. 2.667.045.72 auk 8% ársvaxta af kr. 197.756.36 frá 9. janúar 1964, af kr. 268.519.53 frá 13. janúar 1964, af kr. 40.000.00 frá 30. janúar 1964, af kr. 291.098.00 frá 3. febrúar s. á., af kr. 467.500.00 frá s. d., af kr. 383.651.00 frá s. d., af kr. 368.361.41 frá 5. s. m., af kr. 187.710.50 frá 6. s. m., af kr. 122.000.00 frá s. d., af kr. 78.342.52 frá s. d. og af kr. 261.306.10 frá s. d., allt til greiðsludags, og enn fremur málskostnað, kr. 145.350.00. Sátt þessi er aðfararhæf“.

Stjórn Ísfélags Keflavíkur h/f viðurkendi í sama réttarhaldi, að framangreind skuld væri gjaldkræf þegar og samþykkti fyrir sitt leyti kröfu umboðsmanns póst- og símamálastjórnarinnar, að fjárnám færi þegar fram í eignum félagsins til tryggingar ofangreindum fjárhæðum auk kostnaðar við fjárnámið og eftirfarandi uppboð, ef til kæmi. Samkvæmt þessu gerði umboðsmaður póst- og símamálastjórnarinnar kröfu til þess, að fjárnám yrði gert í eignum Ísfélags Keflavíkur h/f til tryggingar kr. 2.667.045.72 auk 8% ársvaxta og kostnaðar, svo sem í ofanskráðri sátt greinir, og enn fremur til tryggingar öllum kostnaði við fjárnámið og eftirfarandi uppboð, ef til kæmi. Að kröfu gerðarbeiðanda lýsti fógeti yfir, að hann gerði fjárnám í eftirtöldum eignum:

1. Veðskuldabréfi að fjárhæð kr. 2.500.000.00, útgefnu til handhafa af þáverandi skráðri stjórn gerðarpóla hinn 19. júní 1964, tryggðu með 9. veðrétti í fasteign gerðarpóla nr. 57 við Hafnargötu í Keflavík.

2. Fasteign félagsins nr. 57 við Hafnargötu ásamt tilheyrandi eignarlóð og mannvirkjum öllum, sem á lóðinni eru, að engu undanskildu, frystivélum, tækjum öllum og áhöldum, tilheyrandi frystihúsi gerðarpóla, að engu undanskildu.

3. Enn fremur lýsti fógeti og fjárnámi í vörubirgðum þeim, sem þá voru í frystigeymslu hússins samkvæmt skýrslu hússins, sem lögð var fram í réttinum, og samkvæmt skýrslu um framleiðslu gerðarpóla til júníloka 1964, undirritaðri af matsmönnum.

Fallið var frá virðingu, en gerðarbeiðandi áskildi sér rétt til, ef uppboðsandvirði hinna fjárnumdu eigna hrykki ekki til greiðslu krafna hans, að ganga að öðrum eignum Ísfélags Keflavíkur h/f, ef til væru, sem og eignum þeirra Jósafats Arngríms-sonar, Áka Guðna Gränz, Albrts Karls Sanders og Þórðar Einars Halldórssonar til fullnustu skuldarinnar ásamt vöxtum og kostnaði.

Á grundvelli fjárnámsins var íshús Ísfélags Keflavíkur h/f síðan selt á nauðungaruppboði hinn 21. október 1964. Póst- og símamálastjórnin var hæstbjóðandi í eignina, og var henni lögð hún út sem ófullnægðum veðhafa.

Bú Ísfélags Keflavíkur h/f var tekið til gjaldprotaskipta hinn 11. desember 1964. Var lýst í þrotabúið af hálfu stefnanda eftirstöðvum kröfu hans, er nam samkvæmt endanlegum útreikningi af hálfu stefnanda kr. 543.553.84 miðað við 16. nóvember 1966, en þá hafði verið tekið tillit til þess, að stefnandi hafði selt íshúsið aftur og lækkað kröfu sína í þrotabúið til samræmis við það kaupverð, sem hann fékk fyrir íshúsið.

Í málinu hafa verið lagðir fram tveir útreikningar, gerðir af aðalendurskoðanda stefnanda, á kröfu stefnanda á hendur Ísfélagi Keflavíkur h/f vegna hinna innstæðulausu tékka frá janúar og febrúar 1964. Fyrri útreikningurinn er dagsettur 4. október 1966 og er svofelldur:

„1. Innstæðulausar tékkáv. alls 2.667.245.42

2. Vextir, 7%, reiknaðir frá útgáfud. áv. til 27/10

'64, er frystih. Ísfél. var útlagt pósti og síma.

Áv. nr.	Útg.	Upphæð	Dagar	Vextir	
69419	3/2 '64	291.098.00	264	14.943.07	
69420	— —	467.500.00	264	23.998.33	
69421	— —	383.651.00	264	19.694.08	
69422	5/2 —	368.361.41	262	18.765.94	
69423	6/2 —	187.710.50	261	9.526.28	
69424	— —	122.000.00	261	6.191.50	
69425	— —	78.342.52	261	3.975.85	
69426	— —	261.306.10	261	13.261.27	
69407	9/1 —	198.756.36	288	11.130.34	
69411	13/1 —	268.519.53	284	14.828.26	
69427	30/1 —	40.000.00	267	2.076.67	138.391.59
2.667.245.42					2.805.637.01

3. Pósti og síma útlagt frystihús Ísfél. Keflavíkur h.f. m. útlagningargjörð 27/10 '64 og tekur undir sjálfum sér upp í kröfuna sem 12. veðréttarhafi, sbr.			
11. lið	1.764.003.70		
Lán Fiskimálasjóðs á 11. veðr., sbr. 10. lið útlagn, fellt niður	300.000.00		
Lækkun á 2. lið útlagn. endurgreiðsla frá bæjarfógeta Keflavíkur 92.969.69 — greiðsla til Hamars h.f. 41.043.69	51.926.00	2.115.929.70	

4. Málskostn. hjá Sveinbirni Jónssyni:			
Bílkostnaður	33.00		
Fjárnám hjá Ísfél. Keflav.	40.819.50		
4 ferðir til Keflavíkur	3.231.00		
Þóknun til Sv. Jónssonar	220.000.00		
Ymislegt	53.00	264.136.50	

Kröfuupphæð 27/10 '64 953.843.81

5. Rafmagnsreikn. frá sept.—okt. '64 ásamt innh.kostn., gr. 30/4 '65:			
Frá sept.	81.00		
— —	4.284.70		
— okt.	7.164.20		
Innh.kostn.	1.750.00	13.279.90	

Kröfuupphæð 30/4 '65 967.123.71

6. Andvirði fisks, sem fjárnám var gert í, innkomið 27/9 '65			
		225.000.00	

Kröfuupphæð 27/9 '65 742.123.71

7. Vextir reiknaðir:			
Frá 27/10—31/12 '64, 7% af 953.843.81	11.684.55		
— 1/1—30/4 '65, 6% af 953.843.81	18.918.00		
— 1/5—27/9 '65, 6% af 967.123.71	23.533.25		
— 28/9—31/12 '65, 6% af 742.123.71	11.378.85		
— 1/1—1/10 '66, 7% af 742.123.71	38.960.60	104.475.25	

Kröfuupphæð 1/10 '66 kr. 846.598.96“.

Síðari útreikningurinn er gerður 16. nóvember 1966, og er hann svofelldur:

„1. Eftirstöðvar kröfunnar skv útreikningum mínum frá 4. okt. 1966	846.598.96
2. Til lækkunar kröfunni mismunur á söluverði frystihússins og þess verðs, sem eignin er talin standa í, sbr. útreikninga mína frá 25. okt. 1966:	
Söluverð	8.700.000.00
Kaupv. skv. afsali 27/10 '64 og tilf.	
kostn. vegna eignarinnar til 10/9 '66 ..	8.396.954.88 303.045.12
3. Eftirst. kröfunnar teljast því	kr. 543.553.84“.

Svo sem fyrr getur, var endanleg kröfulýsing póst- og síma-málastjórnarinnar í þrotabú Ísfélags Keflavíkur h/f miðuð við síðari útreikninginn frá 16. nóvember 1966.

Úrskurður var kveðinn upp um kröfulýsingu póst- og síma-málastjórnarinnar í þrotabú Ísfélags Keflavíkur h/f hinn 14. marz 1967 af Valgarði Kristjánssyni, skiptaráðanda samkvæmt sérstakri umboðsskrá. Í úrskurði þessum var kröfulýsing póst- og símamálastjórnarinnar í þrotabú Ísfélags Keflavíkur h/f tekin til greina að fullu, þar sem hinir sundurliðuðu útreikningar sóknar-aðilja hefðu ekki verið hraktir tölulega í einstökum liðum.

Í úrskurðarorðinu segir m. a. svo: „Sóknaraðili, póst- og síma-málastjórnin, fær greiddar úr þrotabúi Ísfélags Keflavíkur h/f kr. 543.553.84 með 7% ársvöxtum frá 16. nóvember 1966 til greiðsludags . . .“.

Stefnandi telur, að með úrskurði þessum séu jafnframt ákveðnar eftirstöðvar kröfu þeirrar, sem stefndu í máli þessu séu samkvæmt framansögðu ábyrgir um greiðslu á og stefnt er um í máli þessu. Stefnandi byggir kröfur sínar á hendur stefndu á því, að þeir hafi með refsiverðum verknaði sínum bakað stefnanda tjón, sem nemur þeirri fjárhæð, sem stefnt er um. Vafalaust sé, að refsiverður verknaður, sem hefur í för með sér fjárhagstjón fyrir þriðja aðilja, baki þeim, sem hinn refsiverða verknað hafa unnið, bótaábyrgð gagnvart þeim, sem tjón hefur beðið. En tjón stefnanda sé kr. 543.553.84, svo sem fyrr er rakið. Telur stefnandi augljóst, að stefndu beri solidariska ábyrgð á greiðslu tjónsins samkvæmt almennum skaðabótareglum, þar sem þeir hafi valdið þessu tjóni með refsiverðum verknaði.

Stefndi Jósafat Arngrímsson styður sýknukröfu sína þessum orðum í greinargerð:

„Ég vil í upphafi skora á stefnanda að sundurliða kröfu sína, svo séð verði, hvort hún er byggð á þeirri frumkröfu, sem þarf að vera. Verður ekki séð, hvernig krafa þessi er sundurliðuð. Ég legg og fram í máli þessu ljósrít af fjárnámi, sem fram fór 24. júlí 1964 í fógetarétti Keflavíkur. Það er erfitt að leggja fram vörn í málinu, fyrr en búið er að sjá sundurliðunina.

Ég áskil umbj. m. allan rétt til þess síðar að leggja fram frekari gögn og greinargerð til viðbótar, er fyrir liggur fyrrgreind sundurliðun. Legg málið í dóm með fyrirvara“.

Stefndi Þórður Einar Halldórsson styður sýknukröfu sína þeim rökum, að hann eigi hvorki aðild að máli þessu né beri í því nokkra ábyrgð. Hann hafi verið fórnardýr fjáröflunarkerfis, sem stefndi Jósafat Arngrímsson hafi komið sér upp þegar á árinu 1962, svo sem nánar sé rakið í sakadóminum fyrr í þessum dómi. Er stefnda Þórði hafi orðið ljóst, hvernig málin stóðu, hafi hann reynt að bjarga því, sem bjargað yrði, en það hafi brugðizt, svo sem fram komi í sakadóminum. Hafi bæði sakadómur og Hæstiréttur talið, að með þessari björgunarstarfsemi hafi stefndi Þórður gerzt brotlegur við skyldur sínar sem opinber starfsmaður. Sérstaklega bendir stefndi Þórður á, að hann hafi engan hagnað haft af þessari brotastarfsemi stefnda Jósafats Arngrímssonar og hafi verið í góðri trú. Til vonar og vara mótmælir stefndi Þórður stefnufjárhæðinni sem allt of hárrí.

Stefndu Áki Guðni Gränz og Albert Karl Sanders styðja sýknukröfu sína þeim rökum, að þeir hafi á sínum tíma verið starfsmenn Ísfélags Keflavíkur h/f og lotið stjórn forstjórans, Jósafats Arngrímssonar, sem hafi haft með fjármál fyrirtækisins að gera. Þeir beri enga sjálfstæða ábyrgð gagnvart póst- og símamála-stjórninni, þó að vera kunni, að það fyrirtæki hafi orðið fyrir tjóni, enda geti stefnandi sjálfum sér um kennt, þar eð það tjón, sem hann kunni að hafa orðið fyrir, megi rekja til yfirsjóunar eigin starfsmanna stefnanda. Þá vekja þessir stefndu sérstaklega athygli á þeirri yfirlýsingu stefnda Jósafats Arngrímssonar við sakadómsrannsóknina, að hann skoði sig persónulega ábyrgan á þeim tékkum Ísfélags Keflavíkur h/f, er reyndust vera innstæðulausir við athugun, enda hafi það aldrei verið ætlun sín, að einn eða neinn skaðaðist persónulega á honum eða fyrirtækjum þeim, er hann ætti í.

Viðbrögð stefnanda hafi þegar á árinu 1964 verið þau, að hann

ætti ekki kröfur á hendur stefndu Áka Guðna og Albert Karli (þetta er rangt hjá þessum stefndu, sbr. það sem rakið hefur verið úr sáttinni frá 24. júlí 1964 hér að framan), þar sem hann hafi þegar eftir mætti reynt að tryggja kröfur sínar í eignum Ísfélags Keflavíkur h/f. Beðið hafi verið um löghald á árinu 1964 og það verið framkvæmt (þetta er misskilningur hjá þessum stefndu). Síðan hafi verið gert fjárnám í eignum Ísfélags Keflavíkur h/f. Fjárnámið hafi verið tekið gilt af gerðarbeiðanda og ekki verið farið fram á, að hið fjárnumda yrði metið, eins og lög geri ráð fyrir. (Fram kemur við bókun í fógetaréttinum, að fallið hefur verið frá virðingu). Svo virðist sem stefnandi hafi á allan hátt verið ánægður, er hann varð hæstbjóðandi í eignina og fékk hana útlagða sem ófullnægður veðhafi. Stefnandi hafi síðan selt íshúsið aftur og hafi þessi húsaverzlun hans verið gerð að öllu leyti á hans eindæmi án þess að leita að nokkru samráðs við þessa stefndu eða gera þeim aðvart um, að stefnandi teldi, að hann væri ekki búinn að fá kröfu sína fullgreidda og að þeir væru þar í ábyrgð.

Þessir stefndu telja, að þeir séu á engan hátt háðir afleiðingum þess, að skiptaréttur Keflavíkur hafi hinn 14. marz 1967 kveðið upp úrskurð um það, að stefnandi skyldi fá greiddar kr. 543.553.84 ásamt vöxtum úr þrotabúi Ísfélags Keflavíkur h/f. Áskilja þeir sér rétt til, ef unnt reynist enn, að fá þessum úrskurði hnekkt að svo miklu leyti sem hann kunni að skerða hagsmuni þeirra í þessu máli.

Þessir stefndu mótmæla stefnukröfunni í einu og öllu, að því er þá varðar. Þá benda þeir á, að kröfugerð stefnanda í þrotabúi Ísfélags Keflavíkur h/f sýni, að henni sé á engan hátt beint gegn þessum stefndu, heldur fyrirvaralaust og skilyrðislaust gegn Ísfélagi Keflavíkur h/f og með því að fá kröfum sínum þar framgengt hljóti stefnandi fullnaðarlausn samkvæmt kröfum sínum og eigi nú engar kröfur á hendur þessum stefndu, hafi hann þá nokkurn tíma átt þær, sem er mótmælt.

Svo sem að framan er rakið, var kröfulýsing stefnanda í þrotabúi Ísfélags Keflavíkur h/f að fjárhæð kr. 543.553.84 tekin til greina að fullu með úrskurði, uppkveðnum í skiptarétti Keflavíkur hinn 14. marz 1967. Þessi tala er ekki res judicata gagnvart stefndu í þessu máli, en þar sem henni hefur ekki verið hnekkt, verður hún lögð til grundvallar dómi í máli þessu.

Stefndu hafa bakað stefnanda tjón það, sem um er að ræða í máli þessu, með refsiverðum verknaði. Bera þeir því ábyrgð á

greiðslu tjónsins einn fyrir alla og allir fyrir einn. Breytir það engu gagnvart stefnanda, þótt stefndi Jósafat Arngrímsson hafi lýst því yfir, að hann teldi sig persónulega ábyrgan „á tékkum Ísfélagsins h/f, er þar reyndust vera innstæðulausir við athugun, enda hafi það aldrei verið ætlun sín, að einn eða neinn skaðaðist persónulega á honum eða fyrirtækjum þeim, er hann á í“, þar sem tjónvaldar geta ekki í slíkum málum sem þessum samið um það sín í milli, hvernig ábyrgð þeirra skuli háttað gagnvart tjónþola, enda mundi slíkt samningafrelsi draga úr þeim varnaðar-áhrifum, sem hin solidariska bótaregla byggist á.

Samkvæmt því, sem nú hefur verið rakið, verða stefndu dæmdir in solidum til að greiða stefnanda stefnufjárhæð málsins ásamt vöxtum, eins og krafizt er.

Varðandi málskostnað hafa stefndu haldið því fram, að eigi beri að dæma fullan málskostnað í máli þessu, þar sem í sáttinni, sem gerð var fyrir fógætarétti Keflavíkur hinn 24. júlí 1964, hafi verið sætt á, að stefnandi fengi kr. 145.350.00 í málskostnað.

Hins vegar sé málskostnaður reiknaður kr. 264.136.50, þar af þóknun til Sveinbjarnar Jónssonar, kr. 220.000.00 samkvæmt útreikningi á kröfum stefnanda, gerðum af aðalendurskoðanda pósts og síma hinn 4. október 1966 og fyrr er að vikið í dóminum. Þessi málskostnaður hafi síðan verið tekinn til greina óbreyttur sem hluti þeirrar fjárhæðar, er stefnanda var úrskurðuð í þrotabú Ísfélags Keflavíkur h/f af skiptarétti Keflavíkur hinn 14. marz 1967.

Þegar sáttin var gerð fyrir fógætarétti Keflavíkur hinn 24. júlí 1964, svo sem rakið er fyrr í dómi þessum, verður að telja, að málskostnaðurinn í sáttargerðinni hafi eingöngu miðast við þann kostnað, sem á var fallinn, er sáttin var gerð. Á þeim málskostnaði, sem stefnandi hefur síðar haft af málarekstrinum, bera stefndu fulla og óskipta ábyrgð sem hluta af því tjóni, er þeir hafa bakað stefnanda með refsiverðum verknaði.

Þessi málsástæða stefndu hefur því eigi við rök að styðjast, og verða þeir dæmdir in solidum til að greiða stefnanda fullan málskostnað í þessu máli, sem ákveðst kr. 72.500.00.

Magnús Thoroddsen borgardómari kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndu, Jósafat Arngrímsson, Áki Guðni Gränz, Albert Karl Sanders og Þórður Einar Halldórsson, greiði in solidum stefnanda, Gunnlaugi Briem póst- og símamálastjóra f. h.

póst- og símamálastjórnarinnar, kr. 543.553.84 ásamt 7% árs-
vöxtum frá 16. nóvember 1966 til greiðsludags og kr. 72.500.00
í málskostnað.

Dómi þesum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu
hans að viðlagðri aðför að lögum.

Föstudaginn 20. febrúar 1970.

Nr. 99/1969. **Sigurður Ólafsson** (sjálfur)

gegn

Elvari Bjarnasyni

(Birgir Ísleifur Gunnarsson hrl.).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Skuldamál.

Dómur Hæstaréttar.

Hinn áfrýjaði dómur var kveðinn upp 5. september 1968. Skaut áfrýjandi honum til Hæstaréttar með stefnu 4. desember 1968, en útivistardómur gekk í því máli hinn 2. maí 1969. Áfrýjandi skaut málinu aftur til Hæstaréttar með stefnu 15. maí 1969 samkvæmt heimild í 36. gr. laga nr. 57/1962. Krefst áfrýjandi þess, að sér verði dæmd sýkna af öllum kröfum stefnda og málskostnaður úr hendi hans í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Nokkur ný gögn hafa verið lögð fyrir Hæstarétt.

Með skírskotun til forsendna héraðsdóms ber að staðfesta hann.

Eftir öllum atvikum þykir rétt, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.